

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Eva Churaňová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra řízení

Studijní program:

6208 N Ekonomika a management

Studijní obor:

Účetnictví a finanční řízení podniku

DLOUHODOBÝ MAJETEK V ÚČETNICTVÍ MĚSTA VOLYNĚ

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Marie Dryjová

Autor:

Eva Churaňová

2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Dlouhodobý majetek v účetnictví města Volyně vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

Ve Strakonících 25.4.2008

Eva Churaňová

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Ing. Marii Dryjové.

Současně děkuji Ing. Marii Velkové, vedoucí finančního odboru města Volyně.

OBSAH

1	ÚVOD	2
2	CHARAKTERISTIKA ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	4
2.1	PŘEDPOKLADY FUNGOVÁNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	4
2.1.1	<i>Legislativa</i>	5
2.1.2	<i>Ekonomické předpoklady</i>	5
2.2	POSTAVENÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	6
2.3	OBEC – ZÁKLADNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÍ CELEK	8
2.3.1	<i>Druhy obcí</i>	9
2.3.2	<i>Postavení a funkce obce</i>	10
2.3.3	<i>Orgány obce</i>	12
2.4	KRAJE – VYŠŠÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÍ CELEK.....	13
2.4.1	<i>Postavení kraje</i>	13
2.4.2	<i>Působnost kraje</i>	14
2.4.3	<i>Orgány kraje</i>	21
3	MAJETEK V ÚČETNICTVÍ ÚSC	24
3.1	DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK	27
3.2	DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK	29
3.2.1	<i>Pozemky</i>	30
3.2.2	<i>Stavby</i>	32
3.2.3	<i>Věci samostatné movité a soubory</i>	39
3.3	DLOUHODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK.....	41
4	ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÍ CELEK VOLYNĚ	45
4.1	CHARAKTERISTIKA MĚSTA VOLYNĚ.....	45
4.1.1	<i>Historie města</i>	45
4.1.2	<i>Demografické údaje</i>	47
4.1.3	<i>Přehled organizačních složek</i>	47
4.2	NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM.....	48
4.2.1	<i>Třídění majetku města Volyně</i>	50
4.2.2	<i>Vlastní provedení inventarizace</i>	52
4.3	ROZPOČET MĚSTA VOLYNĚ	54
5	PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZŘÍZENÉ MĚSTEM VOLYNĚ	56
6	HOSPODAŘENÍ SE SPRÁVOVANÝM MAJETKEM	64
6.1	MĚSTSKÁ KNIHOVNA.....	66
6.2	MĚSTSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO.....	67
6.3	MĚSTSKÉ MUZEUM.....	68
6.4	MATEŘSKÁ ŠKOLA.....	69
6.5	ZÁKLADNÍ ŠKOLA.....	70
7	DAŇOVÝ DOPAD	72
8	ZÁVĚR	76
9	SUMMARY	78

1 Úvod

Příspěvkové organizace jsou typem právnické osoby, kterou v minulosti zřizovaly výhradně státní instituce. Při vzniku územních samosprávných celků bylo do jejich působnosti svěřeno právo zřizovat příspěvkové organizace. V současné době lze tedy příspěvkové organizace rozdělit na státní příspěvkové organizace a příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky. Ačkoliv název právní formy je stejný, v pravidlech hospodaření jednotlivých typů příspěvkových organizací existuje mnoho rozdílů.

Obec, stejně jako každá jiná právnická osoba, může vlastnické právo ke svému majetku využívat v plné míře. Může svůj majetek použít pro svou vlastní činnost, může jej pronajmout fyzickým či právnickým osobám pro jejich výdělečné, ale i nevýdělečné účely, může jej poskytnout i jako výpůjčku.

Cílem mé diplomové práce je analýza hospodaření s majetkem ÚSC Volyně a jeho zřízené příspěvkové organizace a poukázat na problematiku majetkových vztahů.

Obec jako veřejnoprávní korporace má právo vlastnit majetek (§ 2 odst.1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů). Může vlastnit věci (movité i nemovité), práva i jiné majetkové hodnoty. Obecní vlastnictví, stejně jako vlastnictví všech ostatních vlastníků je podrobně upraveno §38 a §39 zákona o obcích. Obec je povinna svůj majetek využívat účelně a hospodárně v souladu se svými zájmy, je povinna vést jeho evidenci.

Další problematikou práce je daňový dopad k majetku v ÚSC. Současný mechanismus zdaňování neziskových organizací vznikl postupnými úpravami původního znění, přičemž nejvýznamnější změny přinesla novela z roku 1994 (zákon č. 259/1994 Sb.). Od té doby byla sice ustanovení týkající se neziskových organizací několikrát novelizována, jednalo se však pouze o celou řadu výjimek pro různé činnosti a různé druhy organizací.

Metodika

Předmětem diplomové práce je zvolený územní samosprávný celek Volyně a jeho zřízené příspěvkové organizace.

Hlavním cílem práce je zhodnotit hospodaření příspěvkových organizací s majetkem zřizovatele, popis ÚSC a jeho příspěvkových organizací. A poukázat na problematiku majetkových vztahů a na daňový dopad k majetku v územním samosprávném celku.

Prvním krokem je sběr dat pro vymezení pojmů týkajících se charakteristiky ÚSC, postavení dlouhodobého majetku a daňových zákonů. Sběr konkrétních dat týkajících se města Volyně – charakteristika, rozpočet, zřízené příspěvkové organizace a struktura dlouhodobého majetku.

Na základě této struktury dlouhodobého majetku bude provedena analýza hospodaření s majetkem zřizovatele příspěvkových organizací.

Zdrojem dat budou publikace různých autorů, které se týkají dané problematiky a také internetové stránky. Konkrétní data týkající se Města Volyně budou čerpány z informací, které jsou povinně zveřejňovány. Proto nemohu posoudit do jaké míry budu schopna popsat problematiku hospodaření příspěvkových organizací s majetkem zřizovatele.

2 Charakteristika územní samosprávy

Územní samospráva jako nestátní subjekt vznikala jednak přirozeně – na úrovni obcí, jednak uměle – na úrovni vyšších stupňů územní samosprávy. Každý stupeň územní samosprávy představuje územní celek, geograficky ohraničený, na němž žije společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu svých věcí veřejných. Stále více nabývá na významu regionální úroveň územní samosprávy.

Územní samospráva plní důležitou samosprávní funkci (v ČR tzv. samostatná působnost), která je rozhodující, a přenesenou funkci (tzv. přenesená působnost). Je tomu tak zejména v zemích, kde se využívá tzv. smíšený (spojený) model – např. i v ČR. V užším smyslu plní funkci sociální, ekonomickou a územně technickou. Z hlediska finančního hospodaření je významná její ekonomická funkce, tzn. zabezpečování stále většího spektra lokálních a regionálních veřejných statků. Cílem je dosáhnout maximální alokační efektivity.

2.1 Předpoklady fungování územní samosprávy

Pro úspěšné plnění svých funkcí, musí být vytvořeny potřebné předpoklady :

- a) legislativní předpoklady – tzn. že je potřebné schválit zákony, které umožňují územní samosprávě vykonávat všechny její funkce, vymezují její autonomii, ale i rámcově pravidla hospodaření, neboť územní samospráva není finančně úplně soběstačná a tudíž není zcela nezávislá na státu;
- b) ekonomické předpoklady – fungování jednotlivých stupňů územní samosprávy, které umožňují územní samosprávě hospodařit s určitou mírou finanční autonomie.

2.1.1 Legislativa

- upravuje vznik a postavení jednotlivých článků územní samosprávy, jejich působnost, pravomoci, ale i odpovědnost;
- upravuje organizaci a vnitřní členění územní samosprávy, její orgány a působnost jednotlivých orgánů;
- vymezuje funkce územní samosprávy – samostatnou i přenesenou působnost, vymezuje rozsah samostatnosti jednotlivých článků územní samosprávy v rozhodování a jejich činnosti i jejich odpovědnost za důsledky svých rozhodnutí;
- vymezuje vzájemné vztahy mezi státem a územní samosprávou i vztahy uvnitř vícestupňové územní samosprávy kompetence jednotlivých článků veřejné správy a územní samosprávy, včetně kompetencí při zabezpečování veřejných statků;
- upravuje příslušnými zákony ekonomické předpoklady fungování územní samosprávy, vytváří zákonné prostředí pro fungování a činnost.

2.1.2 Ekonomické předpoklady

Mezi důležité patří :

- vlastnictví majetku a právo s ním hospodařit v souladu s vlastnickým právem;
- možnost získávat na základě svého rozhodnutí vlastní finanční prostředky, tzn. i vlastní příjmy do svého rozpočtu. Jsou to zejména příjmy nedaňového charakteru, např. příjmy ve formě užitelských poplatků za poskytované smíšené veřejné statky obyvatelstvu, příjmy z pronájmu nebo prodeje majetku, ale i místní či regionální daně, jejichž výší může územní samospráva alespoň zčásti ovlivňovat;
- sestavování vlastního rozpočtu a hospodaření podle něho. To je předpokladem odděleného hospodaření územní samosprávy od státu.

2.2 Postavení územní samosprávy

Územní samospráva je v současné době reprezentantem společenství občanů, jejich zájmů a preferencí. Odpovídá za zabezpečení celé řady veřejných statků (služeb), za vytváření podmínek pro sociálně ekonomický rozvoj municipality, resp. regionu, a maximalizaci ekonomického blahobytu v rámci daného území. Je proto důležité, když má jasnou představu o dlouhodobém sociálně ekonomickém rozvoji.

Územní samospráva koordinuje vztahy municipalita – region, municipalita – stát, region – stát, v některých zemích i vykonává rozhodnutí státu.

Postavení a úkoly územní samosprávy v Evropě, stejné jako zásady hospodaření, ovlivňuje Evropská charta místní samosprávy a návrh Evropské charty regionální samosprávy. Vyspělé země věnují pozornost rozvoji regionů, koncipování zásad regionální politiky. V Evropské unii je věnována komplexně pozornost rozvoji regionů, rovnoměrnému rozvoji tzv. regionů soudržnosti. K tomu jsou využívány i finanční nástroje. V rámci Evropské unie dochází k přerozdělování finančních prostředků.

Na svém území plní územní samospráva různé funkce, které však spolu úzce souvisí. Jde o funkce :

- sociální – jde o společenství občanů, jehož rámci je potřebné rozvíjet kulturně sociální kontakty. V rámci této funkce se v moderní době územní samospráva angažuje v zabezpečování sociální péče a sociálních služeb pro chudší vrstvy obyvatel. Územní samospráva se stará o bezpečnost občanů bez ohledu na to, z jaké sociálně ekonomické vrstvy pocházejí, podílí se na ochraně jejich majetku;
- ekonomická – potřeba zmírňovat lokální či regionální projevy tržního selhání. Jako nestátní, veřejnoprávní subjekt má územní samospráva za úkol zabezpečovat veřejné statky pro své občany.
- územně technická – optimální využití daného území na základě územního plánu k různým aktivitám.

Územní samospráva má za povinnost :

- zvelebovat vlastní majetek, zajistit jeho efektivní využívání, zejména při zajišťování lokálních a regionálních veřejných statků, včetně veřejné správy samé jako čistého veřejného statku;
- zabezpečovat veřejné statky pro své občany, ať už prostřednictvím svých neziskových organizací v rámci lokálního a regionálního veřejného sektoru, tak i jinými způsoby, např. veřejnou zakázkou;
- při financování potřeb respektovat požadavek maximální hospodárnosti, efektivnosti s tím, že má povinnost vytvářet podmínky pro sociálně ekonomický rozvoj daného území. Významným nástrojem je územní plán a plán dlouhodobého sociálně ekonomického rozvoje obce, regionu;
- nepřímými metodami koordinovat činnost ekonomických subjektů na svém území v souladu s veřejným zájmem a preferencemi své lokality, regionu;
- rozvíjet potřebné vztahy s jinými obcemi, na regionální úrovni s jinými regiony, s jinými subjekty, se státem;
- zajistit ochranu krajiny a jednotlivých složek životního prostředí na svém území;
- na regionální úrovni koordinovat činnost měst a obcí, rozvíjet vztahy spolupráce s obcemi, koordinovat sociálně ekonomický rozvoj obcí a měst na území regionu;
- spolupracovat se státem, hájit zájmy a preference obyvatel a případně i podnikatelských subjektů.

Ve většině demokratických zemí došlo v posledních desetiletích k reformě územní samosprávy, většinou v kontextu s reformou veřejné správy jako celku. Cílem je posílit postavení územní samosprávy, zvýšit účinnost alokačních, redistribučních a stabilizačních aktivit.

2.3 Obec – základní územní samosprávní celek

Postavení obce je stále významnější, což je výsledkem probíhající decentralizace kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování různých druhů veřejných statků pro obyvatelstvo ze státu na územní samosprávu. V některých zemích se využívá smíšený model, takže obec vedle své samosprávní funkce zabezpečuje i přenesenou funkci – výkon státní správy.

Obec je základní územní jednotkou státu. Tvoří ji obyvatelstvo, které společně užívá vymezené území (katastrální území) a které má právo na samosprávu zakotvené v ústavě. V demokratických zemích má obec postavení územního samosprávního společenství, nestátního subjektu.

V právním smyslu je obec vymezena třemi základními znaky. Jsou to :

- území;
- občané ČR s trvalým pobytem, občané s čestným občanstvím obce (města);
- samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce, tzn. působnost.

Občané se podílejí na řízení obce

- nepřímo prostřednictvím volených zástupců – v ČR zvolených do zastupitelstva obce, a to ve veřejných komunálních volbách vyhlašovaných prezidentem republiky podle volebního zákona;
- přímo, a to dobrovolnou prací – např. v různých komisích, nebo aktivní účastí na zasedáních zastupitelstva obce, která jsou veřejná. K nejdůležitějším otázkám rozvoje obce se mohou vyjadřovat v místním referendu.

2.3.1 Druhy obcí

- obce, které nejsou městy;
- města v závislosti na počtu obyvatel. Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády;¹
- obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností, které podle zákona zabezpečují ve svém správním obvodu výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím;
- statutární města, např. České Budějovice, Plzeň, Brno, Zlín, Olomouc aj., která mohou území města rozčlenit na městské obvody a nebo městské části, a to obecně závaznou vyhláškou;
- hlavní město Praha členěné na městské části.²

Ačkoliv už v minulosti zákon o obcích umožňoval sdružování obcí pro společné zabezpečování lokálních veřejných statků pro obyvatele většího společenství sdružených obcí, aby se zvýšila hospodárnost při alokaci rozpočtových zdrojů na zabezpečování veřejných statků v obcích, na začátku 90. let byl tento způsob zvyšování alokační efektivity zvýšením hospodárnosti v obcích většinou opomíjen. Teprve v podléšních letech se sdružování obcí opět začíná rozvíjet.

Formy spolupráce :

- dobrovolné svazky obcí, zakládané písemnou zakladatelskou smlouvou zúčastněnými obcemi. Jsou samostatnými právníckými osobami. Předmětem jejich činnosti mohou být pouze činnosti vymezené zákonem v samostatné působnosti. Obec může na svazek přenést svůj majetek;
- smlouvy o sdružení;
- jiná seskupení obcí, např. Svaz měst a obcí v ČR.

¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

² Město Praha se řídí zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

2.3.2 Postavení a funkce obce

Obec plní tyto funkce vymezené zákonem o obcích :

- vlastní samosprávné funkce (samostatná působnost);
- přenesené funkce (přenesená působnost).

V rámci samostatné působnosti obec zpravuje svoje záležitosti samostatně. Je vázána zákony a obecně závaznými předpisy, vydanými ústředními orgány k jejich provedení. Tato obecní samospráva není státní správou, ale správou příslušející obcím, protože se bezprostředně týká míst. Výkon samostatné působnosti převážně představuje náplň činnosti orgánů obce. Právní úprava postavení obcí do jejich samostatné působnosti svěruje zabezpečování hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje příslušných územních obvodů, ochranu a tvorbu zdravého životního prostředí, s výjimkou těch činností, které jsou zvláštními zákony svěřeny jiným orgánům jako výkon státní správy.

Do samostatné působnosti obce patří:

- a) schvalování programu rozvoje územního obvodu obce a provádění kontroly jeho plnění,
- b) hospodaření s majetkem obce,
- c) poskytování a přijímání darů,
- d) sestavování rozpočtu obce, hospodaření podle něj a vyúčtování hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- e) zřizování trvalých či dočasných peněžních fondů,
- f) zakládání a zřizování právnických osob a zařízení, nebo jejich rušení,
- g) rozhodování o účasti obcí v obchodních společnostech a nadacích,
- h) stanovení druhů místních poplatků a jejich sazeb podle zvláštního zákona,
- i) vydávání obecně závazných vyhlášek ve věcech patřících do samostatné působnosti,
- j) rozhodování o vyhlášení místního referenda a realizace jeho výsledků,
- k) uzavírání dohod o změně hranic obce,

- l) volba, zřizování a ustavování orgánů obce,
- m) rozhodování o členství obce v dobrovolném svazku obcí a sdruženích obcí s mezinárodním prvkem,
- n) úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví a kultury, s výjimkou výkonu státní správy,
- o) místní záležitosti veřejného pořádku a zřizování obecní (městské) policie, s výjimkou rozhodování o přestupcích,
- p) správa, údržba a provozování zařízení sloužících k uspokojování potřeb občanů, jsou-li vlastnictvím obce,
- q) čistota obce, odvoz domovních odpadů a jejich nezávadná likvidace, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- r) ukládání sankcí(jen omezeně),
- s) udělování čestného občanství obce,
- t) udělování cen obce.

V rámci přenesené působnosti jde o výkon státní správy, který stát nerealizuje přímo svými orgány, ale nepřímo, a to prostřednictvím obcí a jejich orgánů.

Při jejím výkonu se obec řídí zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy a v jejich mezích také usnesením vlády a směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Obec obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti.³

³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

2.3.3 Orgány obce

- a) zastupitelstvo obce jako kolektivní volený orgán - vykonává svěřené nejdůležitější pravomoci v oblasti samostatné působnosti obce. Zastupitelstvo obce rozhoduje o veřejných záležitostech, o hospodaření s majetkem a s rozpočtovými finančními prostředky.
- b) rada obce – je výkonným orgánem. Zabezpečuje plnění usnesení zastupitelstva obce, hospodaření obce, vydává nařízení obce v přenesené působnosti na základě zákonného zmocnění;
- c) starosta a místostarosta – starosta je zejména představitelem obce, svolává zastupitelstvo obce, připravuje, svolává a řídí schůze rady obce, jmenuje a odvolává tajemníka. Místostarosta zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti;
- d) obecní úřad – vykonává administrativně organizační činnosti. Plní úkoly zastupitelstva obce a rady obce a vykonává přenesenou působnost;
- e) poradní a kontrolní orgány:
 - výbory, které jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce. Vždy musí být zřízen finanční a kontrolní výbor;
 - komise, které jsou iniciativními a poradními orgány rady obce a výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činnosti, na tomto úseku jsou odpovědní starostovi. (Peková, J., 2004)

2.4 Kraje – Vyšší územní samosprávný celek

Kraj je administrativní jednotka a jeho organizace a činnost je upravena zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem. Hospodář za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu.

Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů.

2.4.1 Postavení kraje

Mezi kraji jsou rozdíly v rozloze, počtu obyvatel, struktuře osídlení, v ekonomickém potenciálu měřeném úrovní HDP na obyvatele. Mezi kraji jsou rozdíly i v počtu organizací – organizačních složek a příspěvkových organizací, které řídí v rámci regionálního veřejného sektoru apod.

Kraj je vymezen svým územím, na kterém se nacházejí obce a města, obyvatelstvem ČR a soustavou orgánů, jimiž jedná a uskutečňuje svou vůli, právní subjektivitou a vlastním hospodařením.

Občané ČR mající trvalý pobyt na území kraje se podílejí na řízení kraje především

- nepřímo prostřednictvím volených zástupců zvolených do zastupitelstva kraje;
- mohou se účastnit zasedání zastupitelstva kraje;
- mohou požadovat projednání záležitostí v samostatné působnosti orgány kraje, podávat návrhy, připomínky, podněty orgánům kraje;
- mohou nahlížet do zápisů z jednání zastupitelstva kraje, usnesení rady kraje, výborů zastupitelstva kraje a komisí rady kraje;
- nahlížet do rozpočtu kraje a závěrečného účtu kraje;
- přímo, účastí v referendu.

2.4.2 Působnost kraje

Působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (územní působnost), vůči určitému kruhu osob (osobní působnost) a v určitém čase (časová působnost).

Věcnou působností se rozumí oblast společenských vztahů v rámci veřejné správy, které jsou upravovány a spravovány příslušným subjektem veřejné správy v rámci jeho činnosti.

Věcná působnost krajů je realizována jednak formou samosprávy (samostatná působnost) a jednak formou přenesené státní správy na kraj (přenesená působnost). Oba druhy věcné působnosti musí mít zákonný základ, přičemž zákonodárce v případě samostatné působnosti musí respektovat garance dané samosprávě Ústavou a samotná samosprávná působnost je v zákoně o krajích definována volně s pomocí demonstrativního výčtu, zatímco v případě přenesené působnosti může kraj činit jen to, co na něj zákon výslovně v oblasti státní správy přenáší.

1. Samostatná působnost

Do samostatné působnosti kraje patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje, pokud nejde o přenesenou působnost kraje. Samostatná působnost krajů je uvedena v zákonech jednak příkladným výčtem a dále jako péče v územním obvodu kraje v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, zejména

o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi, nesmí však zasahovat do jejich samostatné působnosti. Při výkonu samostatné působnosti se kraj řídí jen právním řádem.

Samosprávní funkce zahrnuje zejména:

- a) zpracování programu komplexního územního rozvoje kraje (s povinností konzultovat ho s příslušnými obcemi);
- b) územně plánovací dokumentace kraje;
- c) zřizovat neziskové organizace a obchodní společnosti a vládat do nich svůj majetek;
- d) hospodaření s majetkem;
- e) možnost přijímat úvěr, půjčky;
- f) ručit majetkem, možnost převzít ručitelský závazek;
- g) bezúplatné postoupení pohledávek;
- h) emise vlastních obligací;
- i) stanovení majetkových účastí na podnikání jiných subjektů;
- j) zřizování věcného břemene;

- k) spolupráce:
 - s obcemi – kraj však nesmí zasahovat do samostatné působnosti obcí a nemůže být členem svazku obcí;
 - s jinými kraji na základě písemné smlouvy (jsou vymezeny náležitosti) na splnění konkrétního úkolu (veřejné statky apod.), smlouva musí být schválena příslušnými zastupitelstvy krajů;
 - mezinárodní – kraj má možnost vstupu do regionálních seskupení se zahraničními partnery (na základě písemné smlouvy);
- l) vytváření podmínek pro:
 - dopravní obslužnost kraje, resp. spolupráce s jinými kraji;
 - rozvoj sociální péče;

- zřizuje a spravuje zařízení sociální péče a ústavy sociální péče s diagnostickou službou;
 - rozhoduje o přijetí a ukončení pobytu v těchto zařízeních, resp. přemístění do jiných ústavů, které kraj spravuje;
 - rozhoduje o výši úhrady od občanů za služby v těchto zařízeních;
 - ochranu a rozvoj zdravých životních podmínek;
- výchovu a vzdělání – kraj v samostatné působnosti zřizuje a zrušuje:
- střední školy, vyšší odborné školy, odborná učiliště a příslušná školská zařízení (internáty apod.);
 - konzervatoře a příslušná školská zařízení;
 - speciální základní a střední školy a speciální předškolní zařízení (pro hendikepovanou mládež apod.);
 - jazykové školy, těsnopisný ústav, školské ústavy umělecké výroby, školní hospodářství;
 - školy s vyučovacím cizím jazykem (pokud je nezřídí obec);
 - speciální základní školy při zdravotnických zařízeních, pomocné školy a zvláštní předškolní zařízení a školy při zdravotnických zařízeních;
 - základní umělecké školy;
 - dětské domovy;
 - školská zařízení pro výchovu mimo vyučování;
 - školská zotavovací zařízení;
 - zařízení školního stravování;
 - plavecké školy;
 - střediska praktického vyučování;
 - zařízení výchovného poradenství;
 - střediska služeb školám a střediska informačních technologií;
 - zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků;
 - školám a školským zařízením, které zřizuje, přispívá na krytí neinvestičních nákladů – mzdových prostředků, učebnic, školních pomůcek a potřeb jinak hrazených státem;

- může poskytovat dotace soukromým školám;

- zdravotnictví;
- zřizuje a spravuje protialkoholní záchytné stanice;
- kulturní rozvoj;
- koncepce rozvoje státní památkové péče v kraji – musí být v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v ČR;
- koncepce odpadového hospodářství kraje;
- vypracování prognózy a koncepce strategie ochrany přírody na území kraje (ve spolupráci s příslušným ministerstvem);
- spolupráce a zajišťování ekologické výchovy a vzdělání, aktivní formy výchovy, osvěty a získávání informací, a to prostřednictvím státních i nestátních organizací;
- zajištění informovanosti o stavu životního prostředí;
- informace;
- ochranu veřejného pořádku.

V rámci samostatné působnosti je kraj oprávněn vydávat obecně závazné vyhlášky kraje.

Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje vykonávají věcně příslušná ministerstva a ústřední orgány. Kontrola je prováděna jako dozor následný, nikoliv preventivní. Zajišťují kontrolu nad dodržováním zákonnosti, soulad obecně závazných vyhlášek kraje se zákony. Kontrola nesmí omezovat samostatnou působnost kraje.

(Peková, J., 2007)

2. Přenesená působnost

Při výkonu přenesené působnosti se kraj řídí právním řádem, ale i usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Výkon přenesené působnosti je nejen právem, ale i povinností kraje, aby byl řádně zabezpečen, protože osoby mají právo na fungující

veřejnou správu, a to zvláště pokud jsou v nich realizována jejich práva (např. výplata sociálních dávek).

Rozsah přenesené působnosti :

➤ **školství**

- dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy na území kraje;
- každoroční výroční zpráva o vzdělávání a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy na území kraje včetně zprávy o hospodaření kraje v oblasti předškolních zařízení, škol a školských zařízení;
- školní inspekce v předškolních zařízení, školách a školských zařízení;
- nostrifikace zahraničních vysvědčení;
- rozhodování o osvobození žáků docházet do školy;
- udělování výjimek při zřizování základních škol;
- udělování výjimek při přijímání studentů na střední školy;
- udělování výjimek o počtu žáků ve třídě v mateřských školách;
- udělování souhlasu ke slučování škol;
- jmenování a odvolání zkušebních komisí pro vykonání absolutoria a maturitní zkoušky;
- jmenování a odvolání ředitelů (se souhlasem zřizovatele škol);
- doporučuje ministerstvu školství zařazení škol do sítě škol (s výjimkou škol zřizovaných obcemi);
- přiděluje předškolním zařízením, školám a školským zařízením zřizovaných a spravovaných obcemi v kraji a krajem v samostatné působnosti;
- finanční prostředky na mzdy a platy – případně na jejich náhrady, odměny a odstupné, odvody do sociálních a zdravotních fondů; dále finanční prostředky na zvýšení nákladů na výuku zdravotně postižených dětí;
- finanční prostředky na výdaje na učební pomůcky, na učebnice a školní potřeby (v případě jejich bezplatného poskytování);

- finanční prostředky na výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků;
- finanční prostředky na rozvoj škol a zvyšování kvality vzdělání;
- provádí kontrolu přidělovaných finančních prostředků;
- dohled nad dodržováním povinností vyplývajících ze zákona o výrobě, šíření a archivování audiovizuálních děl a souvisejících zákonů.

➤ **sociální péči**

- řízení a kontrola výkonu státní správy v sociálním zabezpečení;
- dozor nad poskytováním sociálních služeb organizacemi a občany;
- povolování výjimek v sociálním zabezpečení a sociální péče;
- odvolání.

➤ **památkovou péči**

- péče o některé národní kulturní památky;
- vedení seznamů kulturních památek za svůj územní obvod;
- plnění úkolů na úseku státní památkové péče podle pověření ministerstvem kultury.

➤ **zdravotnictví**

- zřizuje a spravuje zdravotnickou záchranou službu, krajskou hygienickou službu, vybrané nemocnice;
- řídí a koordinuje ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi – zajišťuje protidrogovou politiku na svém území.

➤ **územní plánování a stavební řád**

- je nadřízeným orgánem pro okresní úřady;
- pořizuje plány velkých územních celků;
- pořizuje územně plánovací podklady;
- provádí řízení a vydává rozhodnutí u staveb, které jsou v územním obvodu dvou nebo více okresů, resp. může pověřit určitý stavební úřad.

➤ **péči o lesy**

- rozhoduje o zařazení lesů do kategorií lesů ochranných a lesů zvláštního určení (z ekologického hlediska);
- vyjadřuje se k návrhům vedení tras celostátních a tranzitních liniových staveb;
- schvaluje zpracované plány pro lesy, povoluje jejich změny;
- ustanovuje lesní stráž ve svém kraji;
- zajišťuje dozor nad dodržováním předpisů;
- rozhoduje o poskytnutí služeb nebo finančních příspěvků;
- zohledňuje funkce lesa při posuzování územně plánovací dokumentace;
- řídí myslivost – spolupracuje s mysliveckými organizacemi apod.

➤ **péči o vodu**

- vyjadřuje se ke stavbám, pokud ovlivňují nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, ochranu vod pro povodním;
- rozhoduje o vodohospodářských věcech hraničních toků;
- schvaluje komplexní manipulační řády soustav vodohospodářských děl pro území několika okresů;
- rozhoduje v případě nedostatků vody či při havarijním zhoršení kvality vody pro území několika okresů.

➤ **silniční dopravu**

- vykonává státní odborný dozor nad prací osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě, nad silniční nákladní dopravou provozovanou zahraničními dopravci, u mezinárodní dopravy osob s výjimkou autobusové linkové dopravy, tzn. zda jsou dodržovány zákonné povinnosti atd.

➤ **pozemní komunikace**

- povoluje zvláštní užívání silnic;
- rozhoduje o změnách v zařazení do kategorie silnic;

- rozhoduje o zrušení silnic II. a III. kategorie po udělení souhlasu příslušných ministerstev;
- vykonává působnosti silničního správního úřadu a speciálního stavebního úřadu;
- projednává přestupky a správní delikty.

➤ **životní prostředí**

- ochrana přírody a krajiny;
- ochrana ovzduší;
- kontrola dodržování imisních a depozičních limitů;
- dozor na úseku ochrany ovzduší;
- navrhuje varovný a smogový regulační systém.

Dozor nad výkonem přenesené působnosti přísluší věcně příslušným ministerstvům a ústředním správním úřadům. Dozor se provádí následně. Kontrola se zaměřuje na soulad nařízení kraje se zákony, usneseními vlády a ostatními právními předpisy a závaznými směrnicemi a instrukcemi ministerstev.

2.4.3 Orgány kraje

Vrcholným orgánem kraje je zastupitelstvo kraje. Počet členů zastupitelstva kraje závisí na počtu obyvatel kraje, a to podle počtu obyvatel k 1. 1. v roce, ve kterém se konají volby do krajského zastupitelstva. Počet členů zastupitelstva kraje je v kraji s počtem:

- do 600 tisíc obyvatel – 45 členů zastupitelstva;
- 600 – 900 tisíc obyvatel – 55 členů zastupitelstva;
- nad 900 tisíc obyvatel – 65 členů zastupitelstva.

a) zastupitelstvo kraje - rozhoduje v rámci samostatné působnosti. Mezi nejdůležitější rozhodovací a schvalovací pravomoci zastupitelstva kraje patří zejména:

- schvalovat rozpočet kraje a závěrečný účet kraje, schvalovat úpravy rozpočtu;
- schvalovat program rozvoje územního obvodu kraje;
- stanovit výši osobních a věcných výdajů na činnost krajského úřadu;
- rozhodovat o založení obchodních společností, včetně obecně prospěšných společností, a podle jejich druhu schvalovat zakladatelskou listinu, zakladatelskou smlouvu, společenskou smlouvu a stanovy;
- rozhodovat o majetku ve vlastnictví kraje;
- rozhodovat o poskytování dotací z rozpočtu kraje obcím, kontrolovat jejich využití;
- uzavírat smlouvy o přijetí úvěru, půjčky, výpůjčky apod.

Mezi důležitou pravomocí zastupitelstva kraje patří také volba hejtmána, jeho náměstků a dalších členů rady kraje. Pro platnost rozhodování, usnesení je nutná nadpoloviční většina všech zvolených zastupitelů kraje. Zasedání zastupitelstva kraje jsou veřejná.

b) rada kraje - je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti a odpovídá zastupitelstvu kraje. Ve věcech přenesené působnosti může rada kraje rozhodovat pouze na základě ustanovení zákona. Radu kraje tvoří hejtman, zástupci hejtmána a další členové volení z řad zastupitelstva kraje. Rada kraje má:

- do 600 tisíc obyvatel – 9 členů;
- nad 600 tisíc obyvatel – 11 členů.

Významnou pravomocí rady kraje je zřizovat nebo rušit komise rady kraje, stanovovat počet zaměstnanců krajského úřadu, na návrh ředitele krajského úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů krajského úřadu, plnit funkci valné hromady, vydávat nařízení kraje v přenesené působnosti.

- c) hejtman kraje – zastupuje kraj navenek, je odpovědný zastupitelstvu kraje. Jeho pravomoci a odpovědnost vymezuje zákon. Na základě zmocnění zákonem zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány. Hejtmana zastupují náměstci hejtmana.
- d) krajský úřad – je výkonným orgánem. Tvoří ho jmenovaný ředitel a zaměstnanci odborů a oddělení, sekretariátu hejtmana a sekretariátu ředitele krajského úřadu. Pomáhá v činnosti výborům zastupitelstva kraje, plní úkoly ukládané radou kraje v samostatné působnosti a pomáhá v činnosti komisí rady kraje.
- e) poradní a iniciativní orgány kraje
- finanční výbor;
 - kontrolní výbor;
 - výbor pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost;
 - výbor pro národnostní menšiny.

3 Majetek v účetnictví ÚSC

U různých forem neziskových organizací se setkáme s různou formou nabytí a používání majetku. Vlastnictví k majetku je třeba zkoumat ve vztahu k odpisům (především daňovým) a výdajům spojeným s nakládáním s majetkem. Z vlastnických vztahů se odvíjí povinnost majetek udržovat, opravovat, možnost jej technicky zhodnocovat, právo jej dále pronajímat atd.

Majetek je zpravidla vymezován jako bohatství, neboť má hodnotu, tržní cenu, různé druhy majetku mohou být směněny na peněžní formu majetku, nebo jako vlastnictví, jako soubor vlastnických práv k majetku, možnost disponovat s majetkem podle uzavření vlastníka majetku. Vlastnické právo je důležitým věcným právem a jedním z nejdůležitějších předpokladů existence územní samosprávy jako nestátního subjektu, jak na úrovni obcí, regionů a krajů.

Územní samosprávné celky k plnění svých úkolů, k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností :

- zřizují vlastní organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity;
- zřizují příspěvkové organizace;
- zakládají obchodní společnosti – akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným;
- zakládají obecně prospěšné společnosti;
- společenským podílem se účastní na činnostech jiných osob, opět jen akciových společností, společností s ručením omezeným a obecně prospěšných společností.

Záleží na rozhodnutí kraje nebo obce, jakým způsobem budou zřizované nebo zakládané společnosti hospodařit a s jakým majetkem.

Obce a kraje předávají příspěvkovým organizacím majetek do správy k jejich vlastnímu hospodářskému použití a vymezí současně taková majetková práva, jež jim umožní, aby svěřený majetek spravovaly a využívaly plně pro hlavní účel, k němuž jsou zřízeny.

Zájmem územních samosprávných celků i subjektů jimi zřízených jako uživatelů majetku obce či kraje je jeho maximální využití s cílem dosáhnout i finančního profitu k doplnění disponibilních zdrojů pro zajištění hlavní činnosti. Uvážlivé hospodaření s majetkem může přispět ke zvýšení příjmů rozpočtů obce, rozpočtu regionu, a vylepšit i významně rozpočtové hospodaření.

Nezbytnou součástí je však zabezpečit :

- oddělenou evidenci majetku podle vlastnictví (majetek zřizovatel a majetek vlastní);
- dokonalou právní úpravu nakládání s majetkem.

Organizaci záleží na právní formě převzetí majetku, odráží nejen způsob a rozsah nakládání s majetkem, ale především vztah k odepisování majetku.

a) pronájem

- jen na dobu výkonu hlavní činnosti bude nájemcem např. příspěvková organizace, s jiným subjektem může být sjednán pronájem na ostatní dobu za tržní cenu. Obec nebo kraj získá z pronájmu finanční prostředky, které po zdanění (obec je vlastníkem, mezi daňově uznatelné náklady zahrne i daňové odpisy) poskytne zpět své neziskové organizaci v dohodnuté formě. Obec je i nadále příjemcem své vlastní daně z příjmů;
- s plným využitím majetku za cenu obvyklou pro hlavní činnost, současně vydá obec souhlas, že nájemce může majetek dále pronajímat. Nájemce – neziskový subjekt zřízený obcí (krajem), je povinen příjmy z pronájmu zdanit a není oprávněn daňově odepisovat. Technické zhodnocení pronajatého majetku, je-li hrazen nájemcem, může na základě písemné smlouvy odpisovat nájemce, pokud není vstupní cena u vlastníka hmotného majetku zvýšena o tyto výdaje;

b) výpůjčka – vypůjčitel má právo po dobu výpůjčky věc bezplatně používat, vlastnictví věci nepřechází a po ukončení doby výpůjčky se vrací stejná věc

vlastníkovi. Vypůjčitel majetek eviduje v podrozvahové evidenci, z toho plyne také nemožnost účtovat o účetních či daňových odpisech;

- c) půjčka – předmětem může být jakákoliv věc. Po dobu půjčky dojde k přechodu vlastnictví věci a po uběhnutí doby se vrací věc stejného druhu, avšak nemusí to být věc stejná;
- d) bezúplatný převod – vlastní majetek, zejména movité věci, bezúplatně zřizovatel převede na zřízenou organizaci. Vlastnické právo přechází na příspěvkovou organizaci s plným rozsahem práv a povinností v nakládání s majetkem. Organizace zjišťuje jak účetní, tak daňové odpisy;
- e) mandátní smlouvy – na zajištění správy svého majetku, kde se mandatář zaváže vykonávat pro mandanta a na jeho účet obchodní záležitosti (v případě obcí je to správa bytového fondu, správa kanalizační sítě, technická správa a další činnosti), které by měla vykonávat sama obec.

Dlouhodobý majetek zahrnuje takové složky majetku účetní jednotky, jejichž použitelnost je zpravidla delší než jeden rok a které v průběhu činnosti účetní jednotky nemění svou formu, pouze se většina dlouhodobého majetku postupně opotřebuje.

V účetnictví se dlouhodobý majetek eviduje v účtové třídě 0 – Dlouhodobý majetek, a člení se na majetek:

- a) nehmotný – evidovaný v účtové skupině 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek a jeho opotřebení v účtové skupině 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku;
- b) hmotný – evidovaný v účtové skupině 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný a jeho opotřebení v účtové skupině 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku a v účtové skupině 03 – Dlouhodobý hmotný majetek neodepisovaný;

c) finanční – evidovaný v účtové skupině 06 – Dlouhodobý finanční majetek.

V účetní závěrce je dlouhodobý majetek vykazován v rozvaze na straně aktiv v části

A.Dlouhodobý majetek, a to:

A.I. Dlouhodobý nehmotný majetek členěný na položky A.I.1. až A.I.7.,

A.II. Dlouhodobý hmotný majetek členěný na položky A.II.1. až A.II.10.,

A.III. Dlouhodobý finanční majetek členěný na položky A.III.1. až A.III.7.,

A.IV. Oprávky k dlouhodobému majetku členěné na položky A.IV.1. až A.IV.11.

3.1 Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek zahrnuje zejména nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a ostatní dlouhodobý majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok, u kterých ocenění převyšuje částku 60 000 Kč.

Doba použitelnosti se rozumí doba, po kterou je majetek využitelný pro současnou nebo uchovatelný pro další činnost nebo může sloužit jako podklad nebo součást zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení včetně doby ověřování nehmotných výsledků.

Za dlouhodobý nehmotný majetek se dále považuje technické zhodnocení, jehož ocenění převyšuje částku 60 000 Kč v rámci jednoho účetního období.

Drobný dlouhodobý nehmotný majetek – účet 018 - obsahuje majetek stanovený v odstavci 1, pokud jeho doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění je v částce 7 000 Kč a vyšší a nepřevyšuje částku 60 000 Kč. Účetní jednotka může rozhodnout vnitřním předpisem o snížení zákonem stanovené dolní hranice.⁴

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje – účet 012 – jsou takové výsledky, které jsou vytvořeny vlastní činností k obchodování s nimi a nebo nabyty od jiných osob.

⁴ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Ocenitelná práva – účet 014 – jsou zejména předměty průmyslového a obdobného vlastnictví, výsledky, duševní tvůrčí činnosti a práva podle zvláštních předpisů.

Průmyslová práva jsou práva k nehmotným statkům, které jsou opakované hospodářsky využitelné a mají speciální právní ochranu. Mezi průmyslová práva patří například vynálezy, patenty, užité a průmyslové vzory, ochranné známky, zlepšovací návrhy apod.

Na předměty průmyslových práv je možné získat licence na tato práva dle obchodního zákoníku. Jak předmět práva, tak i jeho licence se mohou stát dlouhodobým nehmotným majetkem. Z hlediska využitelnosti náplně tohoto účtu pro obce se lze setkat se zaregistrovanou ochranou známkou na pravidelně se konající sportovní nebo kulturní akce obcí. Registrace bývá provedena z důvodu ochrany jména akce před jejím zneužitím.

Věci vzniklé při pořizování dlouhodobého nehmotného majetku, zejména prototypy, modely a vzorky, pokud nejsou vyřazeny například v důsledku prodeje nebo likvidace, se v případě dalšího využití ve vlastní činnosti zaúčtují na příslušný majetkový účet.

Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek – účet 041 – obsahuje pořizovaný dlouhodobý nehmotný majetek po dobu jeho pořizování do uvedení do stavu způsobilého k užívání.

Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek – účet 052 – obsahuje krátkodobé a dlouhodobé zálohy poskytnuté na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku.

Dlouhodobým nehmotným majetkem se stává pořizovaný majetek uvedený do stavu způsobilého k užívání, kterým se rozumí dokončení pořizovaného majetku a splnění stanovených funkcí a povinností stanovených právními předpisy pro jeho užívání. Obdobně se postupuje v případě technického zhodnocení.

Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek – účet 019 – a drobný dlouhodobý nehmotný majetek – účet 018 – využívají obce pro zařazení nehmotného majetku nejčastěji. Na účet 018 a 019 lze zařadit různé studie, záměry, plány, projekty, a datové soubory. Dokumenty charakteru studií, záměrů, programů před samotným zpracováním projektové dokumentace, které mají potenciální souvislost s budoucím pořizováním dlouhodobého majetku, jsou rovněž vhodné k zařazení na nehmotný majetek. Můžu se jednat například o různé studie pro projekty k žádostem o podporu z kohezního fondu EU. Pokud se projekt bude realizovat a výsledkem realizace je dlouhodobý hmotný majetek, bude třeba při zařazení majetku do užívání přičíst do pořizovací ceny i tyto studie.

Na účty se dále dají zařadit studie cestovního ruchu, rozvoje a obnovy venkova, udržitelného rozvoje, dopravní studie a další, vždy však musí mít dobu použitelnosti delší než jeden rok. Jejich časové využití by mělo být přímo studií vymezeno.

3.2 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek obsahuje zejména:

- pozemky bez ohledu na výši ocenění, pokud nejsou zbožím;
 - stavby bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti
 - samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší než jeden rok a ocenění jedné položky převyšuje částku 40 000 Kč, včetně technického zhodnocení tohoto majetku, jehož ocenění jedné položky převyšuje částku 40 000 Kč, a předměty z drahých kovů;
 - pěstitelské celky trvalých porostů, kterými jsou ovocné sady, vinice
 - a chmelnice;
 - základní stádo a tažná zvířata obsahuje bez ohledu na výši ocenění plemenná zvířata, stáda hospodářsky využívaných chovů apod.;
 - umělecká díla a předměty bez ohledu na výši pořizovací ceny, pořizovaný za účelem výzdoby a doplnění interiérů, který lze ocenit podle právních předpisů.
- Takto pořízená umělecká díla a ostatní předměty obdobného charakteru

a posláním nejsou součástí staveb. Umělecká díla a ostatní umělecké předměty s pořizovací cenou 10 000 Kč a vyšší budou doloženy fotodokumentací.

Drobný dlouhodobý hmotný majetek obsahuje movité věci, popřípadě soubory movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, u kterých doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění jedné položky je v částce 3 000 Kč a vyšší a nepřevyšuje částku 40 000 Kč. Účetní jednotka může rozhodnout vnitřním předpisem o snížení zákonem stanovené dolní hranice.

Jedná-li se o předměty z drahých kovů, pokud nejsou dlouhodobým majetkem a o věci z finančního leasingu koupené nájemcem, popřípadě bezúplatně převzaté, u kterých ocenění nepřevyšuje částku 40 000 Kč, považují se za drobný dlouhodobý hmotný majetek vždy, bez ohledu na výši pořizovací ceny.

3.2.1 Pozemky

Pozemkem se rozumí část zemského povrchu oddělená od sousedních částí hranicí územní správní jednotky nebo hranicí katastrálního území, hranicí vlastnickou, hranicí držby, hranicí druhů pozemků, popř. rozhraním způsobu využití pozemků.

Pozemky jsou oceněny:

- historické pozemky obce zavedené do majetku v roce 1992 jsou oceněny dle vyhlášky;⁵
- pozemky nabyté na základě kupních smluv jsou oceněny pořizovacími cenami, tj. např. rozpočtenou kupní cenou (pokud se na jednu kupní smlouvu pořídilo více pozemků a budovy) a rozpočtenými náklady souvisejícími s pořízením (správní poplatky, platby právníkům a notářům za zpracování smluv apod.);

⁵ Vyhláška č. 393/1991 Sb., o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách a zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků.

- pozemky převzaté bezúplatně a darem oceněné reprodukční pořizovací cenou, nejlépe odbornými odhady dle oceňovacích předpisů platných k datu nabytí pozemků;
- pozemky získané směnou oceněné cenou uvedenou ve smlouvě a náklady související s touto cenou nebo reprodukční pořizovací cenou pokud hodnota získaného pozemku není ve smlouvě uvedena.

V případě směny, kdy jsou ceny ve smlouvě uvedeny, se mohou související výdaje s pořízením pozemku považovat za výdaje související s převodem svého pozemku (správní poplatek za vklad, výdaj na zpracování smlouvy, výdaj za případné zpracování znaleckého posudku, daň z převodu nemovitosti) tedy jako provozní výdaje, ne jako výdaj související s nabytím pozemku (kapitálový výdaj). Postup lze odůvodnit principem opatrnosti. Pokud obce chtějí být v oceňování co nejpřesnější, stačí tyto související výdaje zahrnout do pořizovací ceny ve výši jedné poloviny. Reprodukční pořizovací cena již v sobě zahrnuje veškeré výdaje související s pořízením majetku, k reprodukční ceně se již tyto výdaje nepřičítají a účtují se do provozních výdajů.

Pozemky nelze pořídit vlastní investorskou činností ani vlastními náklady (tzv. ve vlastní režii).

Datem k zařazení pozemku do majetku je datum doručení návrhu na vklad do katastru nemovitostí, pokud jsme schopni k tomuto datu určit pořizovací cenu pozemku.

Druhy pozemku:

- orná půda (pozemek, na němž se pravidelně pěstují obilniny, zemědělské a jiné plodiny, nebo který je dočasně zatravněn);
- chmelnice, vinice;
- zahrada (pozemek, na němž se pěstuje zelenina, květiny, jiné zahradní plodiny zpravidla pro vlastní potřebu nebo je souvisle osázený ovocnými stromy a keři do výměry 0,25 ha);

- ovocný sad (pozemek souvisle osázený ovocnými stromy a keři nad 0,25 ha);
- trvalý travní porost (pozemek porostlý travinami, u něhož je hlavní výtěžek tráva nebo je určený ke spásání);
- lesní pozemek (pozemek s lesním porostem a pozemek, u něhož byly lesní porosty odstraněny za účelem jejich obnovy);
- vodní plocha (pozemek, na němž je rybník, vodní tok, vodní nádrž, močál nebo bažina);
- zastavěná plocha a nádvoří (pozemek, na němž je postavena budova, včetně nádvoří a společný dvůr u bytových domů);
- ostatní plocha.

Datem vyřazení je datum doručení návrhu na vklad, podmíněnost zápisu se účetně vyjádří tak, že hodnota pozemku se zavede do podrozvahy s vlastní analytikou. Ke konci roku nesmí být hodnota tohoto pozemku vedená v rozvaze.

3.2.2 Stavby

Ne každá stavba je nemovitost, i když se vede na účtu 021. Na účet 021 – Stavby se zařadí po zahájení užívání veškeré stavby bez ohledu na výši pořizovací ceny. Tedy dle definice stavebního zákona (účetní předpisy pojem stavby neřeší) veškeré stavební dílo, které vzniká stavební nebo montážní technologií.

Nemovitost je pouze ta stavba, která je spojena se zemí pevným základem. Z toho například lze odvodit, že vodovodní řády, stoky, plynovody a kabelová vedení umístěná v zemi jsou sice stavbou, ale ne nemovitostí. Určení, zda se jedná o stavbu nebo nemovitost není důležité jen pro správný účetní postup, ale i pro správné postupy při přiznání dani z převodu nemovitosti a pro dodržení pravomocí orgánu obcí.

Typy staveb a budov a způsob jejich využití:

- bytový dům – stavba pro bydlení, ve které převažuje funkce bydlení;
- rodinný dům – stavba pro bydlení, v níž je více než polovina podlahové plochy místnosti a prostorů k bydlení;
- stavba pro individuální rekreaci – např. rekreační domek, chata, rekreační chalupa, zahrádkářská chata;
- stavba pro shromažďování většího počtu osob – konferenční sály, divadla, kina, koncertní sítě, taneční sály, sportovní haly, tribuny apod.;
- stavba pro obchod – stavba s prodejny a jinými obchodními prostory, velkoobchod, nákupní střediska, obchodní domy apod.;
- stavba ubytovacího zařízení – např. hotel, motel, penzion, turistická ubytovna, kemp a skupina chat – bungalovů, kulturní nebo památkové objekty využívané pro přechodné ubytování apod.;
- zemědělská stavba – stavba pro chov hospodářských zvířat, přípravu, skladování produktů živočišné výroby, krmiv a steliva, pěstování rostlin apod.;
- stavba pro administrativu – stavba pro správní a řídicí složky podniků a organizací, víceúčelová stavba pro administrativní účely, budova orgánu státní správy a územní samosprávy apod.;
- stavba občanského vybavení – stavba pro služby, tělesnou výchovu a rekreaci, zdravotnictví a sociální péči;
- stavba technického vybavení – např. sítě energetické, vodovodní, stokové a telekomunikační;
- stavba pro dopravu – stavba pro zabezpečení dopravy např. automobilové, kolejové, hromadné, podzemní, letecké, lodní apod.;

Stavby se pořizují zejména vlastní činností, koupí, bezúplatným nabytím (darováním), převodem podle zvláštních právních předpisů.

Ocenění staveb pořizovací cenou, tj. cenou, za kterou byl majetek pořízen, a náklady s jeho pořízením související.

Stavby pořízené dodavatelsky (investorskou činností), mají charakter pořízení koupí. Součástí pořizovací ceny stavby jsou i náklady související s jejím pořízením bez ohledu na výši jejich ceny, např. studie investičního záměru, architektonická studie stavby, odměny za poradenské služby, veškeré předprojektové přípravné práce, licence, patenty, správní poplatky, dopravné, montáž apod.

Do pořizovací ceny se nezahrnují náklady související s pořízením majetku a tedy z provozních prostředků se financuje např. výdaje na reklamu, investiční program, správní režie, penále, smluvní pokuty, úrok z prodlení, vybavení stavby drobným dlouhodobým majetkem apod.

Výdajem souvisejícím s pořízením stavby je také výdaj na nedílnou součást stavby, tj. zařízení a předměty, které z hlediska stavebního díla umožňují jeho funkci a účel, ke kterému je určeno. Zařízení a předměty musí být se stavební dílem pevně spojena a nelze je demontovat, aniž by došlo ke znehodnocení funkce a účelu stavebního díla, a jsou zpravidla součástí celkové dodávky stavebního díla.

Znalost toho, jaký výdaj je součástí ocenění stavby, a co je a není součástí stavby, je nezbytná při přípravě rozpočtů akcí, především pro žádosti o spolufinancování ze státního rozpočtu nebo z prostředků EU. Nesprávné zařazení výdajů mělo a může mít výrazné dopady na stanovení odvodů dotací a sankcí.

Ocenění dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a technického zhodnocení se nesnižuje o dotaci poskytnutou na pořízení majetku. Za dotaci se považují bezúplatná plnění přímo nebo zprostředkovaně poskytnutá podle zvláštních právních předpisů, ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů, z rozpočtů územních samosprávných celků na stanovený účel. Za dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizího státu, a granty poskytnuté podle zvláštních právních předpisů.

Obce mohou financovat stavby také formou sdružených prostředků na základě smluv o sdružení. Jedná se o případy, kdy se obce sdružují s libovolnou jinou právní formou, nejčastěji za účelem investiční výstavby nebo za účelem zpracování koncepcí, které zasahují na území více obcí. Základním principem je, že několik subjektů sdruží finanční prostředky, které se jednomu subjektu svěří (investor, který o sdružených prostředcích účtuje), následně dojde k vypořádání majetku mezi sdruženými subjekty a sdružení zaniká. Smlouva o sdružení prostředků musí být schválena zastupitelstvem.

Podíl na majetku při vypořádání nemusí odpovídat vloženým podílům. Lze sjednat i jiné formy vyrovnání např. bezúplatný převod stavby po několika letech, převod pozemků pod stavbou, výnosy z podílového vlastnictví přenechat jednomu účastníku sdružení při výstavbě apod.

O sdružených prostředcích se účtuje na účtu 245 – Ostatní běžné účty, nepoužívá se u něj rozpočtová skladba, do okruhu sdružených prostředků vstupuje jako zdroj účet 918 – Jiné finanční fondy a účet závazku 368 – Závazky k účastníkům sdružení. Na základě dohody o vypořádání sdružených prostředků se část majetku předává účastníkům sdružení zápisem MD 368/ D 042. Tedy snížením závazku ze sdružení a vydáním majetku před jeho zařazením do užívání. Majetek lze vydat i po několika letech v případě, že byl zařazen do užívání u investora, např. z důvodů splnění podmínek dotačního titulu. Postup u ocenění majetku je stejný jako u jiné investorské činnosti.

Další formou pořízení stavby je na kupní smlouvu, kdy také vznikají náklady související s pořízením, např. správní poplatky, kolky při návrhu na vklad, odměna notáři nebo právním zástupcům za sepsání kupní smlouvy, daň z převodu nemovitostí, výdaje na opravu a jiné náklady, pokud je stavba nezpůsobilá k užívání.

U pořízení staveb nebo majetku formou kupní smlouvy je často sjednána jedna částka, tedy kupní cena, ale pořizuje se více druhů majetku, např. pozemky, drobné

stavby, oplocení, přípojky a budovy. K rozvrhu pořizovací ceny je vhodné využít znalecký posudek, který prodávající musí zpracovat pro přiznání daně z převodu nemovitosti.

Druhým způsobem ocenění staveb je ocenění vlastními náklady. Stavby a nemovitosti jsou pořízené vlastní činností (stavební), tzv. ve vlastní režii. Především malé obce nakoupí materiál a stavbu provedou zaměstnanci obce. Jedná se většinou o drobné stavby. Tato stavba se oceňuje vlastními náklady, tedy přímými náklady, což jsou náklady na přímý materiál a přímé mzdy. Postup ocenění by se neměl zaměřovat s případem, kdy obec nakoupí materiál a předá jej následně dodavateli pro použití při stavbě. Nákup tohoto materiálu může obec zaúčtovat přímo jako výdaj související s pořízením dlouhodobého majetku. Variantou je, že obec vlastní materiál na skladě, který předá dodavateli pro použití při stavbě. Zde se již tento materiál aktivovat nemusí.

Dalším způsobem pořízení stavby a nemovitosti je bezúplatným převodem, darováním a zjištěním inventarizačního přebytku. Majetek bezúplatně nabytý se oceňuje reprodukční cenou, což je cena, za kterou by se majetek pořídil v době, kdy se o něm účtuje. Tímto ustanovením se nemyslí cena, za kterou by se pořídil nový majetek, ale cena, za kterou by se pořídil majetek v tom stavu opotřeбенí v jakém se nalézá.

Reprodukční pořizovací cena již v sobě zahrnuje veškeré náklady související s pořízením majetku, k reprodukční ceně se již tyto náklady nepřičítají a účtují se do provozních nákladů (např. úhrada za zpracování znaleckého posudku, poplatky za zápis do katastru apod.).

Zařazení majetku do užívání – dlouhodobým hmotným majetkem se stávají pořízené věci uvedené do stavu způsobilého k užívání, kterým se rozumí dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání (způsobilost k provozu). Obdobně se postupuje v případě technického zhodnocení. Toto ustanovení se nepoužije v případě nabytých věcí, které

před nabytím byly uvedeny do stavu způsobilého k užívání a nevyžadují montáž u nabyvatele.

U staveb se jedná o kolaudační řízení, příp. povolení zkušebního provozu. Datem zařazení majetku do užívání je u staveb pořízených vlastní investorskou činností datum nabytí právní moci kolaudace, u nemovitostí datum podání návrhu na vklad. Pokud se stavba nekolauduje ani nezapisuje do katastru nemovitostí, je datem uskutečnění účetního případu den, kdy se majetek skutečně začal používat. Majetek zařazujeme do užívání zápisem MD 021/ D 042.

Vyřazování staveb – dlouhodobý majetek se vyřazuje zejména prodejem, likvidací, bezúplatným převodem (darováním), převodem podle zvláštních právních předpisů, vkladem dlouhodobého majetku do jiné obchodní společnosti či družstva a v důsledku škody nebo manka.

Platí zde zásada data uskutečnění účetního případu, tedy u nemovitostí se za okamžik uskutečnění účetního případu považuje den doručení návrhu na vklad katastrálnímu úřadu. Dojde-li k povolení vkladu, účetní zápisy k tomuto dni se nemění. Není-li vklad povolen, musejí se účetní zápisy zpětně opravit. Podmíněnost uskutečnění okamžiku účetního případu nabytím právního účinku vkladu se vyjádří poznámkou na analytických účtech, v inventurních soupisech a v příloze v účetní závěrce. Znamená to dočasné vedení majetku v podrozvaze s analytikou podmíněnosti vkladu a inventarizaci tohoto podrozvahového účtu.

Prodej stavby vyřazujeme k datu uskutečnění prodeje, a to buď k datu podpisu smlouvy nebo k datu skutečného předání. Stavba zlikvidovaná se vyřazuje k datu ukončení své funkčnosti nebo k datu, kdy se o této skutečnosti obec dověděla n základě likvidačního protokolu.

Svěřený majetek příspěvkové organizaci se vyřazuje k datu předávacího protokolu, který by měl být přílohou zřizovací listiny.⁶ Tento majetek vyřazujeme v hodnotě, která je vedena v účetnictví bez ohledu na výši kupní ceny.

Majetek (nepeněžní vklad) vložený do obchodních společností se pouze převádí k datu vkladu (datum podpisu zakladatelské nebo společenské smlouvy, u nemovitostí datum podání návrh na vklad) z účtu majetkových na účet finanční investice takto:

- na účet 061: podíl na základním kapitálu společnosti bude více než 50 %, případně je ve smlouvě určen rozhodující vliv na řízení společnosti bez ohledu na výši podílu vloženého majetku (rozhodující vliv);
- na účet 062: podíl na základním kapitálu nebo pokud vliv na řízení společnosti je vyšší než 20 % (podstatný vliv);
- na účet 069: ostatní dlouhodobý finanční majetek.

Jedná se o převod z jednoho aktiva do druhého, účetním zápisem MD 06x/ D 021 bez ohledu na výši znaleckého ocenění vkladů. Účetně je třeba zobrazit časové souvislosti. Pro období mezi upsáním vkladu a vznikem společnosti (splacením vkladu) se využívá závazkový účet 367 (MD 043/ D 367 k datu podpisu zakladatelské nebo společenské smlouvy; MD 367/ D 021 k datu splacení vkladu). Datem splacení vkladu je u nemovitostí datum podání návrhu na vklad, u ostatních staveb skutečné datum předání. K datu vzniku společnosti (zápis do OR) se zařadí nedokončená finanční investice na finanční majetek zápisem MD 06x/ D 043.

⁶ Vyhláška č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

3.2.3 Věci samostatné movité a soubory

Účet 022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí obsahuje samostatné movité věci a soubory movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než jeden rok a ocenění jedné položky převyšuje částku 40 000 Kč, včetně technického zhodnocení tohoto majetku, jehož ocenění jedné položky převyšuje částku 40 000 Kč, a předměty z drahých kovů.

Ne každý majetek v pořizovací hodnotě nad 40 tisíc Kč má dobu použitelnosti delší než jeden rok. Existují věci, jejichž zařazením do užívání se hodnota rychle spotřebuje nebo alespoň výrazně sníží. Příkladem majetku s rychlým opotřebením jsou např. textilie, tedy koberce, záclony, závěsy apod.

Soubor movitých věcí je nutné evidovat zvlášť tak, aby byly zajištěny průkazné technické i hodnotové údaje o jednotlivých věcech zařazených do souboru, určení hlavního funkčního předmětu a o všech změnách souboru včetně údajů o datu změny, rozsahu změny, vstupních cenách jednotlivých přírůstků nebo úbytků, celkové ceny souboru věcí a dále částky odpisů včetně jejich změn vyplývajících ze změny vstupní ceny souboru movitých věcí. Soubor movitých věcí se zařazuje do odpisové skupiny podle hlavního funkčního předmětu.

U souboru movitých věcí se vstupní cena stanoví jako součet cen jednotlivých věcí. Přitom jednotlivé věci souboru mohou mít cenu i nižší než je minimální vstupní cena.

Výrobními zařízeními, zařízeními a předměty k provozování služeb (výkonů), účelovými zařízeními a předměty, které jsou samostatnými movitými věcmi i přesto, že jsou pevně spojeny s budovou nebo se stavbou, jsou zejména stroje, přístroje, zařízení, konstrukce a příslušné technologické rozvody, např.:

- zařízení výtopen – kotelen;
- strojní zařízení čerpacích stanic včetně jejich podzemních a nadzemních nádrží;

- požárně bezpečnostní zařízení a ochranné systémy;
- strojní zařízení přečerpávacích a čistících stanic úpraven vod;
- zařízení pro místní rozhlas;
- strojní zařízení kin, divadel, kulturních domů, knihoven, lázní, koupališť apod.

Ocenění věcí:

- pořizovací cenou, tj. cenou, za kterou byl majetek pořízen, a náklady s jeho pořízením související např. studie investičního záměru, licence, patenty, závěrečné úklidy a čištění, revize apod.;
- vlastními náklady;
- reprodukční pořizovací cenou.

Hmotný majetek pořízený z leasingu se nevede na účtech dlouhodobého majetku, pokud jeho kupní cena po skončení nájemní smlouvy nedosáhla hranice 40 tis.Kč. Pokud jeho kupní cena je v rozpětí 1 Kč až 40 tisíc Kč, vede se tento majetek na účtech drobného dlouhodobého majetku vždy.

Samostatné movité věci a soubory movitých věcí se vyřazují, stejně jako stavby, prodejem, likvidací, bezúplatným převodem (darováním), vkladem dlouhodobého majetku do jiné obchodní společnosti a v důsledku škody a manka.

Majetek zlikvidovaný se vyřazuje k datu ukončení své funkčnosti nebo k datu, kdy se o této skutečnosti obec dověděla na základě likvidačního protokolu.

U vyřazení majetku škodou nebo mankem se posuzují nároky na náhrady za manka a škody dle pracovněprávních předpisů, občanského zákoníku, občanského soudního řádu, obchodního zákoníku a dalších zhruba 250 předpisů. Škodou se pro účely účetnictví rozumí fyzické znehodnocení majetku, a to z objektivních i subjektivních příčin. Mankem se rozumí inventarizační rozdíl, kdy skutečný stav je nižší než účetní. Na vyřazení majetku však nedořešení náhrady škody nemá vliv, to je již záležitostí předpisu pohledávky

3.3 Dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobý finanční majetek obsahuje cenné papíry a podíly, které budou v držení účetní jednotky déle než jeden rok, jimiž jsou majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem, v osobách podstatným vlivem a v případech, kdy má účetní jednotka v jiné účetní jednotce menšinový vliv, půjčky poskytnuté účetní jednotkou osobám ve skupině a ostatní půjčky s dobou splatnosti delší než jeden rok, dluhové cenné papíry držené do splatnosti, ostatní dlouhodobý finanční majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek.

Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem – účet 061 – na tento účet obec zařadí získaný majetkový podíl na základním kapitálu společnosti vyšší než 50 %, případně je ve smlouvě určen rozhodující vliv na řízení společnosti bez ohledu na výši podílu vloženého majetku (rozhodující vliv). Obec pořizuje majetkové podíly jako nástroj rozpočtové politiky.

Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem – účet 062 – na tento účet obec zařadí získaný majetkový podíl na základním kapitálu nebo pokud vliv na řízení společnosti je vyšší než 20 % (podstatný vliv). Obec pořizuje majetkové podíly jako nástroj rozpočtové politiky.

Dlužné cenné papíry držené do splatnosti – účet 063 – na tento účet se účtují veškeré dlužné cenné papíry (směnky, obligace) bez ohledu na dobu držení, tedy i po dobu kratší než jeden rok.

Ostatní dlouhodobý finanční majetek – účet 069 – na tento účet obec účtuje majetkové podíly s menšinovým vlivem pořízené jako nástroj rozpočtové politiky a majetkové podíly pořízené jako nástroj likvidity s úmyslem držení po dobu delší než jeden rok (podílové cenné papíry apod.).

Cenné papíry a podíly se podle zákona a vyhlášky oceňují pořizovací cenou (včetně emisního ážia). Věcný vklad do obchodní společnosti nebo družstva se oceňuje také pořizovací cenou vloženého majetku, bez ohledu na jeho případné jiné ocenění ve smlouvě.

U dluhových cenných papírů úrokových výnos zvyšuje ocenění dluhového cenného papíru ve věcné a časové souvislosti (tj. v průběhu doby, která uplyne mezi nákupem a splatností cenného papíru).

Požizování dlouhodobého finančního majetku se uskutečňuje zejména koupí, bezúplatným převodem, vkladem dlouhodobého majetku, poskytnutím půjčky, převodem finančních prostředků na dlouhodobé vkladové listy a termínované vklady.

Dlouhodobý finanční majetek se pořizuje z finančních prostředků určených pro dlouhodobý majetek. Pořízení dlouhodobého finančního majetku se účtuje na vrub účtu 043 – Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek nebo přímo na vrub příslušných syntetických účtů účtové skupiny 06 – Dlouhodobý finanční majetek, pokud při pořízení dlouhodobého finančního majetku nevznikají náklady související s jeho pořízením, se souvztažným zápisem ve prospěch příslušných účtů účtových skupin například

- 26 – Peníze, 32 – Závazky nebo syntetického účtu 959 – Ostatní dlouhodobé závazky v případě koupě a v případě poplatků, služeb související s pořízením;
- 23 – Bankovní účty organizačních složek státu a územních samosprávných celků a 24 – Ostatní bankovní účty v případě poskytnutí půjčky, přímé koupě dlouhodobého finančního majetku, převodu finančních prostředků na dlouhodobé vkladové listy a termínované vklady;
- 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování v případě, kdy zákon o DPH stanoví, že věcný vklad je zdanitelný plněním;
- 36 – Závazky k účastníkům sdružení a závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů v případě upsání vkladu zejména do a.s., s.r.o., v.o.s. apod.;
- 37 – Jiné pohledávky a závazky v případě uplatnění práva nákupní opce.

Snížení dlouhodobého finančního majetku se uskutečňuje zejména prodejem, inkasem splatných cenných papírů, splacením půjčky, bezúplatným převodem, výběrem dlouhodobého vkladového listu a termínovaného vkladu. Snížení dlouhodobého finančního majetku se účtuje ve prospěch příslušného syntetického účtu účtové skupiny 06 – Dlouhodobý finanční majetek a zejména na vrub účtů účtové skupiny 23 – Bankovní účty organizačních složek státu a účtové skupiny 24 – Ostatní bankovní účty.

Analytické účty dlouhodobého finančního majetku obsahují údaje potřebné k identifikaci dlouhodobého finančního majetku. Analytické účty k cenným papírům a podílům se vedou minimálně podle druhu cenných papírů a dále podle emitentů a jmenovitých hodnot, popřípadě podle měn, na které cenné papíry a podíly znějí. U dluhových cenných papírů se úrokový výnos sleduje na analytickém účtu k příslušnému účtu cenných papírů.

Při inventarizaci zjištěném chybějícím cenném papíru je nutno úbytek z tohoto titulu uvést na odděleném analytickém účtu „Cenné papíry v umořovacím řízení“. Na podrozvahových účtech účtových skupin 97 až 99 se sledují důležité skutečnosti, jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky a jejich ekonomických zdrojů, které lze využít, například cenný papír nebo podíl, kdy jeho ocenění je nulové.

Z jednotlivých složek majetku a závazků k okamžiku ocenění (datum účetní závěrky) se reálnou hodnotou oceňují cenné papíry s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti, dluhopisů pořízených v primárních emisích neurčených účetní jednotkou k obchodování, cenných papírů představujících účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem a cenných papírů emitovaných účetní jednotkou.

Jako reálná hodnota se použije

- a) tržní hodnota;
- b) ocenění kvalifikovaným odhadem nebo posudkem znalce, není-li tržní hodnota k dispozici;
- c) ocenění stanovené podle zvláštních právních předpisů, nelze-li postupovat podle písmen a) a b).

Tržní hodnotou se rozumí hodnota, která je vyhlášena na tuzemské či zahraniční burze nebo na jiném regulovaném trhu. Pokud je majetek veden na tuzemské burze cenných papírů, rozumí se tržní hodnotou závírací cena vyhlášená burzou cenných papírů v pracovní den, ke kterému se ocenění provádí.

Dluhopisy a ostatní cenné papíry s pevným výnosem se ocení ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka pořizovací cenou zvýšenou nebo sníženou o úrokové výnosy nebo náklady.

Podíl, který představuje účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, může být oceněn ekvivalencí (protihodnotou). Použije-li účetní jednotka uvedený způsob ocenění, je povinna jej použít pro ocenění všech takových podílů. Ocenění ekvivalencí zjednodušeně znamená přecenění vkladu dle výše majetkového podílu ve výši odpovídajícího poměru vlastního kapitálu.

4 Územní samosprávný celek Volyně

Město Volyně je v souladu s § 1 zák.č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů základním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen územím hranic města.

Město je veřejnoprávní korporací, tedy právnickou osobou s plnou právní subjektivitou. Má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů.

Posláním města je zajištění veřejné správy na svém území. Město pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a dalších normách právního řádu České republiky.

Město je členem Svazku obcí šumavského Podlesí. Předmětem svazku je ochrana společenských zájmů a spojení sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec, uskutečňování záměrů, které výrazně ovlivní kvalitu života obyvatel členských obcí, upevní ekonomickou stabilitu obcí a Svazku obcí. Za předmět činnosti se považují i spolupráce se zahraničními subjekty, propagace území, koordinace postupu při územním plánování.

4.1 Charakteristika města Volyně

4.1.1 Historie města

Dávná historie osídlení místa na levém břehu řeky Volyňky je zahalena tajemstvím. Archeologické nálezy, jimž je věnována rozsáhlá expozice v městském muzeu, svědčí o slovanském osídlení již v 7. století. Menší hradiště - provincie Wolinich - se v písemných pramenech objevuje ale až v r. 1271. Toto hradiště bylo později nahrazeno kamennou stavbou, předchůdkyní dnešní tvrze, která je sídlem Městského muzea.

V roce 1299, kdy byla Volyně povýšena jako součást majetku kapituly pražské ne město se datuje její rozvoj. V r. 1327 byl dostaven farní kostel a městské opevnění.

V letech 1521-1529 byla na náměstí vlašskými staviteli postavena budova radnice - půvabná renesanční stavba s loubím a věží, jejíž celé průčelí je pokryto sgrafity Původní výzdoba však byla o 350 let později těžce poškozena ohněm a nynější výzdoba pochází z r. 1927. V současné době zde sídlí Městské kulturní středisko.

Dokladem židovské komunity ve Volyni je hřbitov , založený asi na počátku 18. století za obcí. Jihozápadně od města, na zalesněném vrchu Malsička, najdeme nejen hřbitovní kostel Proměnění Páně. V r. 1618 byl na vrchu Malsička dostavěn renesanční sálový kostel Proměnění Páně. Zachované malby dokazují, že v té době vrcholila zámožnost městečka.

V 19. století se tvář městečka začíná výrazně měnit. Byly položeny základy městské kanalizace, vydlážděno náměstí, začínají se stavět nové patrové domy. V r. 1849 byl založen poštovní úřad, o rok později soud a berní úřad. V roce 1885 byla dostavena všeobecná nemocnice (dnes léčebna dlouhodobě nemocných, Volyňská léčebna, s.r.o.), o 8 let později byl zahájen provoz na železniční trati Strakonice-Vimperk. Další snahy o vybudování průmyslu však neměly trvalého výsledku, a proto se město v následující době věnovalo rozvoji školství a spokojenosti výletníků. Počátkem 20. století se objevují budovy měšťanských škol a od r. 1933 se městečko chlubí areálem střední průmyslové školy.

Dnes je Volyně sídlem školy mateřské, základní, umělecké, střední odborné, státní jazykové školy, střední průmyslové i školy vyšší.

Průmyslem zůstala téměř nedotčena, a tak je již od doby 1. republiky vyhledávaným cílem rekreatantů.

4.1.2 Demografické údaje

Okres/Kraj	Strakonice / Jihočeský
Počet částí:	4 / Černětice, Račí, Starov, Zechovice
Katastrální výměra:	2058 ha
Počet obyvatel:	3071 (stav k 1.10.2006)
Nadmořská výška:	461 m nad mořem
Zeměpisná souřadnice:	49°10's.š., 13°54'v.d.

4.1.3 Přehled organizačních složek

➤ **Městský úřad Volyně**

- Ing. Lenka Nestřebová – starostka
- Ing. Václav Valhoda – místostarosta
- Věra Bendlová – tajemnice
- odbor správy majetku, investic a ŽP
- odbor správy domovního majetku
- odbor finanční
- odbor veřejně správní
- odbor stavební úřad

➤ **Orgány města**

- Zastupitelstvo města
- Rada města
- Kontrolní výbor
- Finanční výbor

➤ **Seznam příspěvkových organizací zřízených městem:**

- Městské kulturní středisko
- Městská knihovna
- Městské muzeum
- Mateřská škola
- Základní škola

4.2 Nakládání s majetkem

Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku.⁷

Majetek, který příslušný článek územní samosprávy vlastní, primárně slouží k zabezpečování veřejných statků, nicméně hospodaří-li územní samospráva uvážlivě se svým majetkem, může část majetku, kterou bezprostředně nepotřebuje k zajišťování veřejných statků, využívat i jiným způsobem a získávat tak další vlastní příjmy do svého rozpočtu, např. z pronájmu majetku, a to podle vlastního uvážení bez zasahování a omezování ze strany státu, ostatních článků veřejné správy.

Vlastnictví majetku je předpokladem:

- rozvoje lokálního a regionálního veřejného sektoru, předpokladem zabezpečování veřejných statků. Majetek potřebný k zabezpečování veřejných statků zpravidla územní samospráva vkládá do svých neziskových organizací, které zřídila v rámci veřejného sektoru. Je nutné vyjasnit práva k dispozici s majetkem;
- existence a rozvoje vlastní podnikatelské činnosti obcí;
- možnosti získat úvěr, neboť je možné ručit za úvěr majetkem, zejména nemovitým;

⁷ § 38 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

- je významný faktorem ovlivňující bonitu daného článku územní samosprávy – obce a
- ovlivňujícím rating obce.

Majetek je významný z hlediska hodnocení bonity obce. Pojem bonita obcí je spojován především se schopností obcí splácet dluh. Bonita obce je tvořena zejména hospodařením obce podle rozpočtu, majetkem obce a rozvojovými podmínkami obce. Z hlediska ovlivňování bonity je důležité, jaký majetek obce vlastní, jaké je jeho ocenění, jaké je členění majetku na úrovni územní samosprávy podle toho, k jakému účelu slouží, k čemu je využíván, zda

- k veřejně prospěšným účelům, k zabezpečování veřejných statků, jak nemovitosti, tak vnitřního zařízení, ale i peněžních prostředků apod.;
- k výkonu vlastní samosprávy, resp. funkcí samosprávy, včetně veřejné správy jako čistého veřejného statku (např. budova a zařízení obecního úřadu apod.);
- k podnikání, např. majetek vložený do municipálních podniků, ale i do společnosti s ručením omezeným ve formě majetkových podílů (finančního majetku, nemovitostí apod.) za účelem jeho zhodnocení, získání dalších zdrojů pro rozpočet, a to i přesto, že posláním územní samosprávy není podnikání. Jedná se o majetek, který obec bezprostředně v krátkém období, ale často
- i v delším časovém horizontu nepotřebuje k zabezpečování veřejných potřeb
- a který má pro územní samosprávu význam z hlediska získání dalších příjmů
- do rozpočtu (např. z pronájmu tohoto majetku, nebo z prodeje);
- k nákupu cenných papírů nebo k jiným formám finančního investování
- za účelem řízení likvidity. U tohoto druhu majetku je variabilnější disponování s majetkem, je možné ho využít v rámci zvyšování bonity obce.

Pro ratingové hodnocení obce je důležité rozdělení majetku podle toho, zda je možné ho použít jako jištění čerpaného úvěru na

- mobilní majetek;
- nemobilní majetek.

Používáním majetku – ať už se jedná o jeho nákup, prodej či jiný způsob, vznikají obci určité výdaje, ale i příjmy, které se promítají do rozpočtu obce. Tímto tématem se budu zabývat v kapitole 4.3.

4.2.1 Třídění majetku města Volyně

A. Hmotný majetek

- **Dlouhodobý hmotný majetek** – eviduje se v operativní evidenci (dále jen „OTE“) i v účetnictví s přiděleným IČ a cenou
 - a) stavby, budovy – bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti – účet 021 – např. byty, nebytové prostory, budovy, studny, mosty, komunikace, vodovody, kanalizace;
 - b) samostatné movité věci a soubory movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než 1 rok a ocenění jedné položky převyšuje částku 40.000,- Kč – účet 022. Do tohoto majetku jsou zařazeny např. úřední desky, radiostanice, telefonní ústředna apod.;
 - c) drobný dlouhodobý hmotný majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok v pořizovací ceně 3.000,- Kč a vyšší, nepřesahující částku 40.000,- Kč – účet 028;
 - d) pozemky a umělecká díla – vede se bez ohledu na pořizovací cenu na účtech 031 –pozemky, 032 – umělecká díla a předměty.
- **Ostatní drobný hmotný majetek** – v ceně maximálně 2.999,- Kč s dobou použitelnosti delší než 1 rok se eviduje v OTE v množství i ceně s přiděleným inventárním číslem. OTE se vede v inventárních knihách nebo na inventárních kartách, ke kterým musí být veden rejstřík inventárních karet. Předměty s dobou použitelnosti kratší než 1 rok budou předány přímo do spotřeby.

B. Nehmotný majetek

➤ **Dlouhodobý nehmotný majetek**

- a) výsledky výzkumné a obdobné činnosti, ocenitelná práva a programové vybavení počítačové sítě s dobou použitelnosti delší než 1 rok a v ceně převyšující částku 60.000,-Kč. Eviduje se v OTE i v účetnictví na účtech 012, 013, a 014.
- b) drobný dlouhodobý nehmotný majetek v pořizovací ceně od 2.001,- nepřevyšující částku 60.000,- Kč s dobou použitelnosti delší než 1 rok. Eviduje se v OTE i v účetnictví na účtu 018.

C. Dlouhodobý finanční majetek

- cenné papíry a podíly, které budou v držení účetní jednotky déle než 1 rok, investované v podnicích s rozhodujícím a podstatným vlivem;
- půjčky poskytnuté účetní jednotkou na dobu delší než 1 rok;
- ostatní cenné papíry a podíly, dluhopisy, vkladové listy a termínované vklady se splatností delší než 1 rok;
- dluhové cenné papíry držené do splatnosti.

D. Zásoby a zboží

- skladový základní materiál, náhradní díly, materiál pro opravy, obaly, čisticí prostředky apod. – účet 112;
- skladované PHM;
- skladované palivo;
- suroviny (potraviny) na skladě;
- drobný hmotný majetek – předměty v ceně do 3.000,- Kč na skladě;
- zboží určené k dalšímu prodeji – účet 132.

E. Finanční majetek

- peníze, šeky, ceniny, peněžní zůstatky na bankovních účtech a krátkodobý finanční majetek (cenné papíry s dobou splatnosti menší než 1 rok)

F. Pohledávky a závazky

G. Nedokončený a pořizovaný dlouhodobý majetek

4.2.2 Vlastní provedení inventarizace

Příkazem starostky města Volyně je jmenováno složení ústřední inventarizační komise a dílčích inventarizačních komisí, které schvaluje zápis, zastupitelstvo města. Za provedení inventarizace v jednotlivých zařízeních nebo úsecích je zodpovědná ústřední inventarizační komise a dílčí inventarizační komise. Ústřední komise koordinuje a kontroluje dílčí komisi, která zjišťuje skutečný stav majetku a závazků a provedení inventury vyhotoví zápis, jehož součástí jsou inventurní soupisy majetku, které musí být opatřeny podpisy členů dílčí komise. Dílčí inventarizační komise případně vyhotoví návrh na vyřazení majetku s odůvodněním a návrhem na jeho další využití nebo fyzickou likvidaci.

Ústřední inventarizační komise ve spolupráci s finančním odborem provede porovnání skutečného stavu majetku a závazků se stavem v účetnictví, z čehož finanční odbor vyhotoví zápis, jehož součástí jsou podpisy členů ústřední komise. Ústřední inventarizační komise dále projedná výsledky inventarizace předložené návrhy na vyřazení majetku – závěrečná zpráva o inventarizaci.

U příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je město Volyně zodpovídají za provedení inventarizace majetku, závazků a pohledávek ředitelé těchto organizací. Dílčí inventarizační komise u těchto organizací provede zjištění skutečného stavu majetku, závazků a pohledávek a odsouhlasení tohoto stavu se stavem v účetnictvím a případně zajistí vypořádání případných inventarizačních rozdílů. Dílčí komise vyhotoví

zápis z inventarizace majetku, jehož součástí jsou podpisy členů komise a tento zápis předloží s ostatními doklady na finanční odbor.

Finanční odbor provede odsouhlasení inventarizace s účetní evidencí, proúčtuje výsledky inventarizace v účetnictví a předá majetkovému odboru veškerou evidenci majetku spolu se soupisy a návrhy na vyřazení. K datu účetní závěrky provede inventuru cenin, dokladovou inventuru účtů, pohledávek, závazků, úvěrů a půjček, akcií, cizích a sdružených prostředků, nedokončeného dlouhodobého majetku.

Majetkový odbor vyhotoví s ústřední inventarizační komisí zápis o výsledcích inventarizace, který předloží zastupitelstvu města k projednání.

Tabulka 1: Vzorová inventární karta

Inventární karta			
Typ majetku: Drobný dlouhodobý hmotný majetek			
Název majetku		Inventární číslo	280019
Tiskárna HP LJ 1100			
Organizace:		Datum pořízení:	28.2.2001
Umístění:	kancelář č.7	Datum zařazení:	28.2.2001
Odp. místo:		Účetní doklad:	00014
Vstupní cena účetní:	21635,00	Vstupní cena daňová:	21635,00
Účetní odpis:	N	Způsob daň.odp.:	Neodepisuje
Odpis.sazba:	100.00	Odp.skupina:	0
Životnost:	00001	Doba daň.odp.:	0
Poznámka			
Firma ABC			

Zdroj: Městský úřad Volyně, odbor správy majetku, investic a ŽP

4.3 Rozpočet města Volyně

Rozpočet územního samosprávného celku je finančním plánem, který slouží k řízení financování jejich činnosti. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Roční rozpočet vychází z rozpočtového výhledu, ale není výslovně vázán jeho údaji. Vychází z údajů, které se v rozpočtovém výhledu týkají rozpočtu přijímaného pro konkrétní rozpočtový rok.

Rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný. Může být však schválen i jako přebytkový v případě, že některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Schodkový rozpočet může být schválen, jen pokud bude schodek uhrazen finančními prostředky z minulých let (tedy peněžním fondem vytvořeným z přebytku minulých let), nebo uhrazen z peněz získaných z návratných zdrojů, jimiž jsou úvěry, půjčky, návratné finanční výpomoci a také např. výnos z prodeje vlastních dluhopisů.

Schopnost hradit rozpočtové výdaje nikoliv rozpočtovými příjmy, ale návratnými zdroji musí být zabezpečena před schválením rozpočtu. Úhrada rozpočtových výdajů by měla být již v době schvalování rozpočtu zabezpečena smluvně, např. smlouvou o půjčce nebo úvěru či alespoň smlouvou o smlouvě budoucí o poskytnutí půjčky či úvěru.

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů. Součástí rozpočtu ÚSC nejsou jen jeho roční příjmy a výdaje, ale i finanční operace, kterými se mění stavy peněžních prostředků na peněžních fondech ÚSC.

Mimo rozpočet mohou probíhat pouze tři druhy peněžních operací. Jedná se o:

- cizí prostředky – tj. peněžní prostředky, o nichž se neví, zda jsou územního samosprávného celku – nebyly řádně označeny a tedy se neví, čím jsou;
- sdružené prostředky a prostředky z tzv. podnikatelské činnosti.

V případě přebytku finančního hospodaření je tento přebytek zdrojem peněžních fondů, nebo se tyto peníze stanou počátečním stavem týchž účtů pro nový kalendářní rok. Přebytek finančních prostředků se tedy může ponechat na tom bankovním účtu, kde zůstal, nebo se stane zdrojem peněžního účtu zřízeného pro peněžní fondy.

Dojde-li ke schodku finančního hospodaření, může být tento schodek hrazen ze zdrojů minulých let (z fondů) nebo z návratných finančních zdrojů. Může se však stát, že vznikne nepředvídaný debetní stav účtu. Pro tento případ by ÚSC mohl mít s peněžním ústavem smluvně dohodnuté podmínky a pravidla poskytnutí „kontokorentního úvěru“. K tomu je však třeba souhlasu zastupitelstva.

Pomocným nástrojem územního samosprávného celku je rozpočtový výhled, který slouží pro střednědobé finanční plánování ÚSC. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na období 2 – 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. S jeho pomocí ÚSC zvažuje své potřeby a možnosti jejich finančního zabezpečení.

Podrobnost členění rozpočtového výhledu zákon neupravuje, dává ÚSC možnost zvolit si míru jeho podrobnosti samostatně. Každý ÚSC je povinen prognózovat své hospodaření, a to alespoň ve zjednodušené podobě. V podstatě by měl rozpočtový výhled obsahovat základní souhrnné ukazatele, kterými jsou:

- celkové příjmy;
- celkové výdaje;
- celkové pohledávky;
- celkové závazky.

Rozpočtový výhled by tedy měl obsahovat souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

5 Příspěvkové organizace zřízené městem Volyně

Územní samosprávný celek zřizuje příspěvkové organizace pro činnosti, které jsou hospodářsky rozvinuté, a z tohoto důvodu je proto vhodné, aby organizace, která je vykonává, měla postavení právnické osoby. Zároveň však mají prostor svého hospodářského působení omezený, protože převážně vykonávají nerentabilní činnosti. Ztrátovost takových činností musí být pokryta z prostředků zřizovatele. Z tohoto důvodu nemohou svobodně rozhodovat o svěřeném majetku a ani nemohou vstupovat do všech přípustných smluvních vztahů.

Zákonem⁸ není stanoveno, za jakých podmínek územní samosprávný celek zřizuje právě příspěvkovou organizaci pro činnost, kterou má zabezpečit. Pouze stanoví, že tato činnost by měla být převážně nezisková. Příspěvková organizace musí mít svou zřizovací listinu obsahující náležitosti stanovené zákonem. Zřizovatel ve zřizovací listině, kromě obecných náležitostí, musí vymezit hlavní účel a předmět činnosti, pro kterou je organizace zřízena, označit statutární orgány a způsob jejich vystupování jménem organizace, vymezit majetek ve vlastnictví zřizovatele, který předává příspěvkové organizaci do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití, majetková práva, která organizaci umožní svěřený majetek získaný vlastní činností spravovat pro účel, k němuž byla zřízena, okruh doplňkové činnosti navazující na hlavní účel.

Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:

- úplný název zřizovatele - je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu;
- název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo;
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti;
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace;
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití;

⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

- vymezení takových majetkových práv, jež organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel k němuž byla zřízena;
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců – tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace a sleduje se odděleně;
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Ke vzniku, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, jímž též určí, v jakém rozsahu přecházejí práva a závazky na nové anebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přecházejí dnem uvedeným v jeho rozhodnutí o zrušení její práva závazky na zřizovatele.

Příspěvková organizace vzniká dnem stanoveným zřizovatelem jako den vzniku v rozhodnutí o zřízení příspěvkové organizace. Pokud bude zřizovací listina doplněna dodatkem, kterým se bude měnit rozsah svěřeného majetku, je třeba zaslat rejstříkovému soudu tento dodatek k založení do sbírky listin.

Příspěvková organizace hospodaří s finančními prostředky získanými vlastní činností a s penězi, které získává z rozpočtu svého zřizovatele. Zřizovatel rovněž zprostředkovává vztah své příspěvkové organizace ke státnímu rozpočtu a v případě obecní příspěvkové organizace i k rozpočtu kraje. Příspěvek je koncipován jako saldo mezi výnosy příspěvkové organizace a jejími náklady, pokud jsou její plánované výnosy menší než provozní náklady, které zřizovatel uznává pro její roční rozpočet. Peněžní prostředky příspěvkové organizace lze ještě odlišit podle toho, zda jsou součástí jejího rozpočtu, nebo zda se jedná o peníze jejích peněžních fondů, které mají původ z výnosů minulých let, nebo jde o zdroje pro tyto fondy účelově určené.

V případě, že příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít ve prospěch své hlavní činnosti, jiné použití tohoto zisku může povolit zřizovatel.

Zřizovatel může své příspěvkové organizaci uložit v případech stanovených zákonem odvod do svého rozpočtu. Jde o případy, kdy:

- plánované výnosy překračují plánované výdaje příspěvkové organizace, a to jako závazný ukazatel rozpočtu – tento odvod zřizovatel stanoví již při schválení rozpočtu organizace;
- investiční zdroje organizace jsou větší než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele;
- organizace porušila rozpočtovou kázeň.

Vztah rozpočtu příspěvkové organizace k rozpočtu jejího zřizovatele by měl být stabilizován tak, aby v průběhu roku nedocházelo k jeho zbytečným změnám v neprospěch organizace.

Příspěvková organizace vytváří své peněžní fondy, a to:

A. Rezervní fond

Rezervní fond je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku hospodaření příspěvkové organizace, jehož výše byla schválena zřizovatelem po skončení roku, sníženého o převody do fondu odměn. Dalším jeho zdrojem jsou peněžité dary, které příspěvková organizace přijala a do konce roku nespotřebovala.

Příspěvková organizace tento fond používá:

- k dalšímu rozvoji své činnosti;
- k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady;
- k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně;
- k úhradě své ztráty z předchozí léta.

Pokud zřizovatel k tomu udělí souhlas, může být část tohoto fondu použita k posílení investičního fondu příspěvkové organizace

B. Investiční fond

Investiční fond slouží k financování investičních potřeb příspěvkové organizace.

Jeho zdroji jsou:

- odpisy hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatele schváleného odpisového plánu;
- investiční dotace z rozpočtu zřizovatele;
- investiční příspěvky ze státních fondů;
- výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí;
- dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určeny nebo použitelné k investičním účelům;
- převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem.

Investiční fond příspěvkové organizace se používá:

- k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků;
- k úhradě investičních úvěrů nebo půjček;
- k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil;
- k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost.

Se souhlasem zřizovatele lze ke krytí investičních potřeb použít též investičních úvěrů nebo půjček.

C. Fond odměn

Zdrojem fondu odměn je část zlepšeného hospodářského výsledku, dosaženého příspěvkovou organizací za uplynulý rok. O výši přidělu do fondu rozhoduje zřizovatel, který je při rozhodování vázán dvěma ukazateli, a to, že výše přidělu nesmí překročit 80 % dosaženého hospodářského výsledku, a nesmí překročit 80 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy. Z fondu odměn se hradí odměny zaměstnancům a přednostně se z tohoto fondu hradí případné překročení prostředků na platy.

D. Fond kulturních a sociálních potřeb

Základní přiděl, kterým je tvořen fond, činí 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost a dále na odměny a ostatní plnění za práci vykonávanou v rámci odborného výcviku na produktivních činnostech žákům učilišť.

Základní příjem do fondu se provádí na vrub skutečných nákladů, odvozeně od zaúčtovaných platů a dalších druhů mzdových prostředků. Naplňuje se během roku zálohově výpočtem z plánovaného ročního objemu, přičemž by nemělo docházet k větším zálohovým přidělům, než na jaký přiděl je skutečně nárok.

Další příjmy fondu tvoří:

- splátky půjček na bytové účely poskytnutých do konce roku 1992;
- náhrada škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu;
- peněžní a jiné dary určené do fondu;
- příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, na jejichž provoz příspěvková organizace přispívá z fondu.

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb. Prostředky fondu se ukládají na samostatném účtu u bank a poboček zahraničních bank.

Příspěvková organizace rovněž může uzavírat smlouvy o sdružení na zabezpečení kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců, s výjimkou pořizování hmotného majetku. Ve smlouvě o sdružení by mělo být stanoveno, že každá příspěvková organizace využívá sdružené prostředky přiměřeně svému podílu vložených prostředků. Sdružené prostředky se vedou na zvláštním účtu a zůstatky se převádějí do následujících let.

Město Volyně je zřizovatelem těchto příspěvkových organizací:

1. Městská knihovna

- ředitelka: Jitka Žáková
- adresa: nám. Svobody 39, Volyně
- IČO: 72184

Knihovna je zřízena za účelem poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, uspokojování kulturních a informačních potřeb a k všestrannému napomáhání všem formám vzdělávání občanů.⁹

2. Městské kulturní středisko

- ředitel: Jiří Houzím
- adresa: nám. Svobody 41, Volyně
- IČO: 00367907

Příspěvková organizace se zřizuje ze účelem zajištění veřejných služeb v oblasti kultury a umění. Posláním organizace je zabezpečovat rozvoj těch forem kulturního využití občanů, které přímo souvisejí s filmovým uměním a filmovou kulturou, zejména pořádat pravidelná veřejná filmová představení, zajišťovat specifické výchovně vzdělávací potřeby škol, potřeby zájmových sdružení, organizovat filmové festivaly

⁹ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění zákona č. 1/2005.

a tématické přehlídky filmů (včetně naučných). Nedílnou součástí hlavního poslání organizace je vytváření prostoru pro alternativní kulturu a organizování takových kulturních akcí, které přímo souvisejí s tímto specifickým úkolem a jejichž cílovou skupinou je zejména mládež.

3. Městské muzeum

- ředitelka: Božena Honsová
- adresa: Školní 1, Volyně
- IČO: 72206

Muzeum zabezpečuje činnost muzea ve smyslu zákona č.122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. Zřizuje se za účelem získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti sbírky muzejní povahy.

4. Mateřská školka

- ředitelka: Jana Kadlecová
- adresa: Pod Malsičkou 598, Volyně
- IČO: 70992001

Činnost mateřské školy je vymezena zákonem č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství a zákonem č. 395/1991 Sb. o školských zařízeních a prováděcími předpisy. Mateřská školka zabezpečuje výuku a výchovu v rozsahu obecně závazných předpisů v oblasti předškolní výchovy s větším důrazem na estetickou výchovu - rozvoj výtvarné a hudebně-pohybové výchovy.

5. Základní škola

- ředitel: PaedDr. František Jáchim
- adresa: Školní 300, Volyně
- IČO: 70932549

Základní škola byla jako příspěvková organizace zřízená dne 1. ledna 2002. Do sítě škol byla zařazena Školským úřadem Strakonice od 6. března 1996. Základní škola poskytuje základní vzdělání a její činnost je vymezena zákonem č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů. Kromě toho je oprávněna provozovat školní družinu.

6 Hospodaření se spravovaným majetkem

Každé hospodaření musí být průběžně hodnoceno a alespoň na konci každého období, k němuž se vztahuje, analyzováno. Takovou analýzou je pro rozpočet města Volyně závěrečný účet.

V závěrečném účtu jsou obsaženy všechny údaje o plnění rozpočtu a o dalších finančních operacích, včetně hospodaření s peněžními fondy v podrobném členění a obsahu. Jedná se o zhodnocení celého finančního hospodaření územního samosprávného celku, včetně jeho příspěvkových organizací, a také za hospodaření s jejich majetkem. Obsahem závěrečného účtu je rovněž vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, ke státním fondům, k jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Současně se vyhodnotí použití dotací, příspěvků apod. a zda z nich nevzniká např. povinnost vrácení jejich nevyčerpaných zůstatků.

Územní samosprávný celek Volyně má povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok.¹⁰

Přezkoumání hospodaření obce provádí příslušný krajský úřad v přenesené působnosti nebo auditor či auditorská společnost.

Nesplnění povinností přezkoumání je podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, postihováno pokutou za porušení rozpočtové kázně.

Předmětem přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku, které tvoří součást závěrečného účtu a to plnění příjmů a výdajů rozpočtu, včetně peněžních operacích týkajících se rozpočtových prostředků, finanční operace týkající se tvorby a použití peněžních fondů, údaje o nákladech a výnosech podnikatelské činnosti,

¹⁰ Tato povinnost je stanovena nejen v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ale také v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

peněžní operace týkající se cizích zdrojů, peněžní operace týkající se sdružených prostředků.

Dále je předmětem přezkoumání nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního samosprávného celku, nakládání a hospodaření s majetkem státu, se kterým územní samosprávný celek hospodaří, zadávání a uskutečňování veřejných zakázek, stav závazků a pohledávek včetně nakládání s nimi, ručení za závazky fyzických a právnických osob, zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob, zřizování věcných břemen k majetku územního samosprávného celku.

Předmět přezkoumání se ověřuje z hlediska dodržování povinností uložených zvláštními právními předpisy o finančním hospodaření územních samosprávných celku, o hospodaření s jejich majetkem, o účetnictví a o odměňování, souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem, dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití, věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích.

Výsledky přezkoumání se zpracovávají do zprávy, jež je součástí závěrečného účtu při jeho projednávání v orgánech územního samosprávného celku a stejně tak při zveřejnění návrhu závěrečného účtu po dobu nejméně 15 dnů před jeho projednáním.

Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením, a to buď se souhlasem bez výhrad s celoročním hospodařením, nebo souhlasem s výhradami, a to včetně vyvození případných důsledků a návrhů na nápravu zjištěných chyb a nedostatků.

6.1 Městská knihovna

Tabulka 2: Závěrečný účet města Volyně – městská knihovna

účet		zůstatek 31.12.2005 v Kč	zůstatek k 31.12.2006 v Kč
018	drobný dl. nehmotný majetek	15818,60	15 818,60
028	drobný dl. hmotný majetek	233402,30	178 945,90
078	oprávky k DNM	-15818,60	-15 818,60
088	oprávky k DHIM	-233402,30	-178 945,90
241	běžný účet	63828,55	38 278,05
243	účet FKSP	8025,00	2 747,00
263	ceniny	450,00	2 000,00
311	pohledávky	5000,00	0,00
314	zálohy – elektrika, voda, teplo	7700,00	81 936,00
321	závazky	1832,20	1 244,84
331	doplatek mezd XII.	30068,00	37 338,00
335	pohledávky za zaměstnanci	0,00	5 800,00
336	zdravotní a sociální poj. XII.	22779,00	25 801,00
342	daň ze mzdy XII.	3641,00	3 749,00
381	náklady příštích období	10119,00	9 484,00
389	dohadné účty pasivní	7700,00	81 936,00
911	fond odměn	2000,00	5 000,00
912	fond sociální	8961,00	9 610,00
914	fond rezervní	1002,24	1 002,35
931	Hospodářský výsledek	zisk Kč 17 039,11	ztráta Kč -25436,14

Zdroj: Městský úřad Volyně, odbor finanční

Finanční vypořádání příspěvkové organizace:

- za rok 2005 – zisk ve výši Kč 17.039,11: částka Kč 3.000,00 do fondu odměn
částka Kč 14.039,11 do rezervního fondu
- za rok 2006 – ztráta ve výši Kč -25.436,14: zůstane na účtu 932

6.2 Městské kulturní středisko

Tabulka 3: Závěrečný účet města Volyně – městské kulturní středisko

účet		zůstatek k 31.12.2005 v Kč	zůstatek k 31.12.2006 v Kč
018	drobný dl. nehmotný majetek	35763,00	35 763,00
022	samostatné movité věci	62854,00	62 854,00
028	drobný dl. hmotný majetek	448138,20	487 176,20
078	oprávky k DNM	-35763,00	-35 763,00
082	oprávky k SMV	-62854,00	-62 854,00
088	oprávky k DHIM	-448138,20	-487 176,20
241	běžný účet	79046,03	73 823,26
243	účet FKSP	49570,50	52 996,80
245	účet rezervního fondu	16806,29	14 085,32
261	pokladna	0,00	8 713,50
311	pohledávky	23642,00	6 000,00
314	zálohy - elektrika, plyn, voda	251400,00	282 200,00
321	závazky	4653,70	12 207,07
331	mzdy XII.	40294,00	57 512,00
336	zdravotní a sociální poj. XII.	22613,00	36 985,00
342	daň ze mzdy XII.	5364,00	11 437,00
348	nároky na dotace s rozpočtem ÚSC	0,00	48 000,00
381	náklady příštích období	1111,00	0,00
385	příjmy příštích období	0,00	2 500,00
389	dohadné účty pasivní	251400,00	282 200,00
902	fond oběžných aktiv	1518,00	1 518,00
911	fond odměn	2000,00	5 000,00
912	fond sociální	46647,80	52 682,80
914	fond rezervní	16806,29	14 085,32
931	Hospodářský výsledek	zisk Kč 30 279,03	zisk Kč 14 691,69

Zdroj: Městský úřad Volyně, odbor finanční

Finanční vypořádání příspěvkové organizace:

➤ za rok 2005 – zisk ve výši Kč 30.279,03:

částka Kč 3.000,00 do fondu odměn

částka Kč 27.279,03 do rezervního fondu

➤ za rok 2006 – zisk ve výši Kč 14.691,69:

částka Kč 3.000,00 do fondu odměn

částka Kč 11.691,69 do rezervního fondu

6.3 Městské muzeum

Tabulka 4: Závěrečný účet města Volyně – městské muzeum

účet		zůstatek k 31.12.2005 v Kč	zůstatek k 31.12.2006 v Kč
018	drobný dl. nehmotný majetek	8142,80	8 142,80
028	drobný dl. hmotný majetek	620061,50	622 773,50
078	oprávky k DNM	-8142,80	-8 142,80
088	oprávky k DHIM	-620061,50	-622 773,50
112	materiál na skladě	38990,90	37 411,90
241	běžný účet	63148,61	62 551,65
243	účet FKSP	41799,00	42 421,00
245	účet rezervního fondu	36677,24	37 680,25
314	zálohy - elektrika, voda	23680,00	45 310,00
321	závazky	1463,00	2 355,00
325	ost. závazky	5177,60	5 177,60
331	mzdy XII.	27915,00	32 470,00
336	zdravotní a sociální poj. XII.	17724,00	20 396,00
342	daň ze mzdy XII.	4370,00	4 734,00
389	dohadné účty pasivní	23430,00	45 060,00
901	fond odměn	2000,00	0,00
902	fond oběžných aktiv	0,00	30 911,90
912	fond sociální	42545,00	43 280,00
914	fond rezervní	36677,24	37 680,25
931	Hospodářský výsledek	zisk Kč 42 993,91	zisk Kč 3310,05

Zdroj: Městský úřad Volyně, odbor finanční

Finanční vypořádání příspěvkové organizace:

➤ za rok 2005 - zisk ve výši Kč 42.993,91:

částka Kč 3.000,00 do fondu odměn

částka Kč 1.003,01 do rezervního fondu

částka Kč 38.990,90 do fondu ob. aktiv

➤ za rok 2006 – zisk ve výši Kč 3.310,05:

částka Kč 1.500,00 do fondu odměn

částka Kč 1.810,50 do rezervního fondu

6.4 Mateřská škola

Tabulka 5: Závěrečný účet města Volyně – mateřská škola

účet		zůstatek k 31.12.2005 v Kč	zůstatek k 31.12.2006 v Kč
018	drobný dl. nehmotný majetek	19260,60	19 260,60
022	SMV	116786,00	116 786,00
028	drobný dl. hmotný majetek	451802,50	460 032,50
078	oprávky k DNM	-19260,60	-19 260,60
082	oprávky k SMV	-116786,00	-116 786,00
088	oprávky k DHIM	-451802,50	-460 032,50
112	materiál na skladě	32343,75	30 269,88
241	běžný účet	190900,23	211 693,22
243	účet FKSP	18603,24	18 922,23
261	pokladna	4506,50	6 246,50
263	ceniny	91,00	22,50
316	ostatní pohledávky	31917,40	37 289,00
321	dodavatelé	2319,04	2 413,84
331	mzdy XII.	110394,00	119 448,00
336	zdravotní a sociální poj. XII.	67745,00	71 879,00
342	daň ze mzdy XII.	14365,00	12 933,00
389	dohadné účty pasivní	2594,50	6 614,00
902	fond oběžných aktiv	21775,94	21 775,94
911	fond odměn	0,00	2 000,00
912	FKSP	18603,24	18 922,23
914	fond rezervní	35446,46	38 565,41
931	Hospodářský výsledek	zisk Kč 5118,94	zisk Kč 9891,91

Zdroj: Městský úřad Volyně, odbor finanční

Finanční vypořádání příspěvkové organizace:

➤ za rok 2005 – zisk ve výši Kč 5.118,94:

částka Kč 2.000,00 do fondu odměn

částka Kč 3.118,94 do rezervního fondu

➤ za rok 2006 – zisk ve výši Kč 9.891,91:

částka Kč 2.000,00 do fondu odměn

částka Kč 7.891,91 do rezervního fondu

6.5 Základní škola

Tabulka 6: Závěrečný účet města Volyně – základní škola

<u>účet</u>		<u>zůstatek k 31.12.2005 v Kč</u>	<u>zůstatek k 31.12.2006 v Kč</u>
018	drobný dl. nehmotný majetek	106593,30	106 593,30
022	SMV	431955,00	431 955,00
028	drobný dl. hmotný majetek	983189,38	1 223 378,38
078	oprávky k DNM	-106593,30	106 593,30
082	oprávky k SMV	-431955,00	402 675,00
088	oprávky k DHIM	-983189,38	1 223 378,38
112	materiál na skladě	17707,60	22 214,10
263	ceniny – známky	869,50	1 836,00
241	běžný účet	1684423,38	1 486 334,44
243	účet FKSP	5466,57	47 388,47
314	provozní zálohy	117000,00	113 400,00
321	dodavatelé	58987,52	148 763,06
331	mzdy XII.	519906,00	529 800,00
335	pohledávky za zaměstnanci	62554,00	61 369,00
336	zdravotní a sociální poj. XII.	284580,00	314 768,00
342	daň ze mzdy XII.	74980,00	66 229,00
378	jiné pohledávky	225,00	0,00
379	jiné závazky	0,68	0,00
389	dohadné účty pasívní	117000,00	113 400,00
901	fond dlouhodobého majetku	40260,00	29 280,00
902	fond oběžných aktiv	1097,74	1 097,74
911	fond odměn	12000,00	47 600,00
912	FKSP	122244,89	109 068,89
914	fond rezervní	126801,30	172 698,52
916	fond reprodukce invest. majetku	117880,00	128 860,00
980	Podrozv. účet dl.hm. majetek do 2,999 tis.Kč	0,00	2 934 988,09
981	Podrozvahový účet nehm. majetek do 2 tis.Kč	0,00	42 227,90
931	Hospodářský výsledek	zisk Kč 506 767,92	zisk Kč 101 456,80

Zdroj: Městský úřad Volyně, odbor finanční

Finanční vypořádání příspěvkové organizace:

➤ za rok 2005 – zisk ve výši Kč 506.767,92:

částka Kč 50.000,00 do fondu odměn

částka Kč 456.767,92 do rezervního fondu

Z rezervního fondu částka Kč 10.980,00 (výše odpisů roku 2006) – do investičního fondu. Tím budou finančně pokryty odpisy roku 2006 dle schváleného odpisového plánu. Z rezervního fondu lze čerpat finanční prostředky na vybavení tříd do výše max. Kč 300.000,-.

➤ za rok 2006 – zisk ve výši Kč 101. 456,80:

částka Kč 15.000,00 do fondu odměn

částka Kč 86.456,80 do rezervního fondu

Z rezervního fondu částka Kč 10.980,00 (výše odpisů roku 2007) – do fondu reprodukce majetku. Tím budou pokryty odpisy roku 2007 dle schváleného odpisového plánu.

7 Daňový dopad

Nepodnikatelské subjekty zdaňují příjmy stejně jako podnikatelské. Musí přitom projít náročnější administrativou a nevyhýbají se jim ani daňové doměrky. Zdanění příspěvkových organizací vykazuje poměrně zásadní rozdíly oproti ostatním subjektům, které byly založeny za účelem dosažení zisku. Již při letném pohledu do zákona o daních z příjmů je nutné si především uvědomit, že zákon se vztahuje jako celek na veškeré poplatníky a to jak na klasické podnikatele tak i na neziskový sektor.

Při srovnání transformací hospodářského výsledku na základ daně ovšem výsledný postup může být velmi rozdílný a to díky speciálním ustanovením, které se vztahují právě na neziskový sektor. Přitom právě pro poplatníky neziskového charakteru mohou znamenat tyto odlišnosti poměrně významnou administrativní zátěž.

Pro potřeby zákona o daních z příjmů se činnost příspěvkové organizace rozděluje do základních dvou skupin. Jedná se jednak o činnost, která vyplývá z jejího statutu, stanov, zřizovacích a zakladatelských listin případně přímo ze zvláštních předpisů a dále o ostatní činnosti, které jsou provozovány s cílem dosahovat zisk, nicméně takový zisk je následně použit pro potřeby činnosti hlavní a k její podpoře. Přitom speciální daňový režim se týká jen činnosti hlavní a ostatní činnost se posuzuje naprosto stejně jako u podnikatelů.

Předmětem daně jsou:

- příjmy z reklam;
- příjmy z členských příspěvků – tyto příspěvky jsou u příspěvkových organizací předmětem daně, ale na některé se vztahuje osvobození od daně.¹¹ Jsou to především členské příspěvky podle stanov, statutu, zřizovacích nebo zakladatelských listin a příspěvky přijaté zájmovými sdruženími právnických osob, profesními komorami s nepovinným členstvím (např. zákon o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře

¹¹ §19 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

ČR), občanskými sdruženími včetně odborových organizací, politickými stranami a politickými hnutími;

- příjmy z nájemného – výjimku u těchto příjmů tvoří nájemné získané z pronajímání státního majetku, kde takto získané příjmy jsou odváděny do státního rozpočtu, nikoliv ponechány neziskové organizaci.

Další výjimku tvoří příjmy z pronájmu nemovitostí, které jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku. Dále též příjmy plynoucí z pronájmu uměleckých děl, které jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku. Takto získané příjmy jsou od daně osvobozeny.

Konečný základ daně je tvořen součty základů daně z jednotlivých druhů činností. Z praktického hlediska není žádný problém rozdělit výnosy a přímé náklady. Nicméně existuje celá řada nákladů, které tak jednoduše přiřadit nelze - jedná se o náklady režijní. Takové náklady se jen velmi složitě přiřazují k jednotlivým činnostem a přitom mohou velmi významným způsobem ovlivnit celkový daňový základ.

U příspěvkových organizací nejsou předmětem daně příjmy z činností vyplývajících z jejich poslání za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší. Tato podmínka se posuzuje za celé zdaňovací období podle jednotlivých druhů činností.

Dále nejsou předmětem daně:

- příjmy z dotací a jiných forem státní podpory a podpory z rozpočtu obcí;
- úroky z vkladů na běžném účtu;
- příjmy z pronájmů a prodeje státního majetku, které jsou podle zvláštního předpisu (zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů) příjmem státního rozpočtu .

Osvobození od daně a jsou to především tato:

- členské příspěvky podle stanov;
- výnosy z kostelních sbírek, příjmy za církevní úkony a příspěvky členů u registrovaných církví a náboženských společností;
- příjmy státních fondů a dalších fondů stanovené zvláštními předpisy;
- příjmy plynoucí z pronájmu nemovitostí, které jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku, příjmy plynoucí z pronájmu uměleckých děl, která jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsána v nadačním rejstříku;
- úrokové a dividendové příjmy plynoucí z cenných papírů, které jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku;
- příjmy plynoucí z úroků z finančních prostředků, kterou jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku, za podmínky, že jsou uloženy na zvláštním účtu u banky;
- příjmy plynoucí z autorských a patentových práv, která jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsána v nadačním rejstříku.

Příspěvkové organizace mohou základ daně snížený o daňovou ztrátu a tzv. reinvestiční položku a výdaje na výuku žáků ve studijních a učebních oborech SOU a učebních oborech učilišť, dále snížit až o 30%, maximálně však o 1.000.000,- Kč, použijí-li takto získané prostředky ke krytí nákladů (výdajů) souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to ve 3 bezprostředně následujících obdobích. U veřejných vysokých škol pouze tehdy, použijí-li takto získané prostředky v následujícím zdaňovacím období ke krytí nákladů vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové nebo umělecké činnosti. V případě, že 30% snížení činí méně než 300.000,- Kč, lze odečíst částku ve výši 300.000,- Kč, maximálně však do výše základu daně. (Motyčková, Z., 2007)

Od základu daně lze také odečíst hodnotu darů poskytnutých obcím, krajům, organizačním složkám státu, jakož i právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek podle zákona č. 117/2001 Sb, o veřejných sbírkách, a to na financování vědy a vzdělání, výzkumných a vývojových účelů, kultury, školství,

na policii, na požární ochranu, na podporu a ochranu mládeže, na ochranu zvířat, na účely sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní, náboženské pro registrované církve a náboženské společnosti, tělovýchovné a sportovní, a politickým stranám a politickým hnutím na jejich činnost, dále fyzickým osobám s bydlištěm na území ČR provozujícím školská a zdravotnická zařízení a zařízení na ochranu opuštěných zvířat nebo ohrožených druhů zvířat, na financování těchto zařízení, pokud hodnota daru činí aspoň 2.000,- Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 5% ze základu daně sníženého podle §34 zákona č. 585/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento odpočet nemohou uplatnit poplatníci, kteří nejsou zřízeni za účelem podnikání.

Příspěvkové organizace nejsou povinny podat daňové přiznání, pokud mají pouze příjmy, které jsou od daně osvobozené, příjmy, které nejsou předmětem daně nebo příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.¹²

Příspěvkové organizace však nejsou zproštěny povinnosti podat daňové přiznání k dani darovacích, pokud jsou nabyvateli daru. I když žádná daň z tohoto poskytnutého daru zaplacená nebude (protože je od daně osvobozena), musí se učinit nárok na osvobození od daně právě v tomto přiznání.

Na poplatníka neziskového typu tak zákon klade velmi přísné administrativní nároky, které by se měly odrazit již v okamžiku při sestavování účtového rozvrhu a vedení účetnictví.

Vedle daní z příjmů je nezisková organizace i poplatníkem silniční daně a může být i poplatníkem daně dědické, darovacích a z převodu nemovitosti. Vždy má přitom povinnost chovat se přesně podle legislativních úprav, které jsou těmito vyjmenovanými druhy daní spojené.

¹² Kromě příjmů podle § 36 zákona č. 585/1992 Sb., o daních z příjmů.

8 Závěr

Ze závěrečného účtu města Volyně je patrné, že příspěvkové organizace hospodaří s majetkem zřizovatele velmi příznivě. Příspěvkové organizace zřizují fond reprodukce majetku, který tvoří odpisy z hmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu. Město Volyně není v situaci, kdy by muselo rozprodávat svůj majetek.

Fond reprodukce majetku využívají příspěvkové organizace k zabezpečení reprodukce dlouhodobého majetku a k zabezpečení opravy a údržby dlouhodobého majetku. Příspěvkové organizace mohou k pořizování dlouhodobého majetku použít se souhlasem zřizovatele též investiční též investičních úvěrů nebo půjček.

Jak jsem již zmínila v předešlé kapitole, zdanění neziskových organizací je jednou z nejobtížnějších kapitol zákona o daních z příjmů vůbec. Ani ne tak pro složitost pochopení znění zákona, ale z hlediska praktického provedení bez doporučené metodiky. Neziskové organizace, které se snaží skutečně postupovat v souladu se zákonnými předpisy, stojí před problémem stanovení správných vazeb mezi jednotlivými výnosy a náklady.

Příspěvkové organizace založené k účelům kulturním, sportovním, humanitárním apod., mají jistě nemalé finanční potíže. Příjmy z jejich činností mají zpravidla sloužit jako doplňkové příjmy na pokrytí nezbytných provozních výdajů a zabezpečení hlavní činnosti. Nedostatek finančních prostředků pak vede ke zhoršování celkového fyzického stavu majetku, protože se řeší většinou jen havarijní situace. Jestliže i činnosti, pro které byla nezisková organizace zřízena, jsou zdaňovány a daň je také skutečně odvedena, jsou odčerpány prostředky, které by jinak mohly být využity ke zlepšení stavu organizace.

Z pohledu daně z přidané hodnoty mají neziskové organizace velmi složité postavení. Již při rozhodování, jak sledovat obrat, zda jsou v pozici veřejnoprávního subjektu či nikoliv, a při označení ekonomických činností ve vazbě na případné osvobození, to jsou jen ty prvotní potíže, s nimiž se v praxi můžeme setkat. Pokud je registrace nevyhnutelná, musejí vybudovat nový systém oběhu účetních dokladů, nyní i daňových dokladů, jejich označování a klasifikace do různých skupin.

Účetní evidence se rozroste o řadu nových operací, nových účtů, zejména analytických. Nad všemi těmito problémy stojí nepřesně formulovaná legislativa a z toho důvodu i v praxi mnoho obtížně řešitelných situací.

9 Summary

The aim of my graduation theses is analyse of management of property USC Volyně and alovance organization and refer to problems of property relations and tax impact to property.

Municipality, otherwise every corporation, can use its privilege of its property and it can use it in full. Municipality can use its property for its own activity and it can rent it to some individual or to some corporation for them gainful orungaintul activity.

From closing accout of town Volyně is evidently, that alovance organizacions manage very well with property of municipality. These organizations establish the fond of reproduction of multiyear material property.

Town Volyně is not situated in situation, it have to sell its property.

Taxation of not-profit-organization show esential defferendes, oposit to other subjects, that was established with the view of profit. With short view to low of income tax is necessary to awake up, that the low is apply as a unit for a taxaer of clasical enterpriser and for not-profit sector too.

By confront of transformations of economy resul to base on tax is evidently, that finely process can be very different - thanks to special regulations, whose refer to not-profit sector. It is true, these difference can mean relatively eminet administration stress

8 Přehled použité literatury

1. Motyčková, Z. a kol. *Nevýdělečné organizace 2007*. Praha: Meritum, 2007. ISBN 80-7357-257-5
2. Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2007. ISBN 80-7261-086-4
3. Růžičková, R. *Neziskové organizace*. Olomouc: Anag, 2007. ISBN 978-7263-404-0
4. Úplná znění zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), 2000
5. Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 2000
6. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
7. Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vzorová inventární karta

Tabulka 2 Závěrečný účet města Volyně – městská knihovna

Tabulka 3 Závěrečný účet města Volyně – městské kulturní středisko

Tabulka 4 Závěrečný účet města Volyně – městské muzeum

Tabulka 5 Závěrečný účet města Volyně – mateřská školka

Tabulka 6 Závěrečný účet města Volyně – základní škola